

Algemene Sociale Wetenschappen

**Faculteit der Maatschappij-
en Gedragwetenschappen,
Universiteit van Amsterdam**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q311

© 2012 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Amsterdam.....	5
Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	5
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	5
Samenstelling van de commissie.....	5
Werkwijze van de commissie.....	6
Samenvattend oordeel van de commissie.....	8
Behandeling van de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	11
Bijlagen	31
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	33
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	35
Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties	39
Bijlage 4: Overzicht van het programma	43
Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen.....	45
Bijlage 6: Bezoekprogramma.....	49
Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten.....	51
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	52

Dit rapport is vastgesteld op 3 oktober 2012.

Rapport over de bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Amsterdam

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleiding

Bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen

Naam van de opleiding:	Algemene Sociale Wetenschappen
CROHO-nummer:	56631
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	WO
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	- Arbeid en Organisatie - Conflict Studies - Grootstedelijke problematiek - Jeugd - Zorg en Gezondheid
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	31 december 2013

Het bezoek van de visitatiecommissie Algemene Sociale Wetenschappen aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 31 mei 2012.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigd
Resultaat instellingstoets:	aangevraagd (planning: voorjaar 2013)

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleidingen zijn opgenomen in Bijlage 5.

Samenstelling van de commissie

De commissie die de bachelor- en masteropleiding Algemene Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Amsterdam beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Luk van Langenhove (voorzitter), directeur van het Institute for Comparative Regional Integration Studies van de United Nations University (UNU-CRIS);
- Prof. dr. Romke van der Veen, hoogleraar Sociologie van arbeid en organisatie, Erasmus Universiteit Rotterdam;

- Prof. dr. Wouter van Haften, emeritus hoogleraar Filosofie en geschiedenis van opvoeding, vorming en onderwijs, Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof. dr. Peter Vermeersch, hoogleraar politieke wetenschap, Katholieke Universiteit Leuven;
- Lisa Ebbers BSc, student Algemene Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht.

Drs. Daan de Lange, medewerker van QANU, ondersteunde de commissie als secretaris.

De Curricula Vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in Bijlage 1.

Werkwijze van de commissie

De beoordeling van de bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Amsterdam was onderdeel van een clusterbeoordeling. In het kader van deze clustervisitatie werden in 2012 ook de bachelor- en masteropleiding Algemene Sociale Wetenschappen van de Universiteit Utrecht beoordeeld.

Vanwege het kleinschalige karakter van de clustervisitatie Algemene Sociale Wetenschappen was het mogelijk om beide deelnemende instellingen door een nagenoeg gelijke commissie te laten beoordelen. Alleen de invulling van de studentgebonden expertise verschilde per bezoek.

Namens QANU trad dr. Floor Meijer op als projectleider. Tijdens het bezoek aan de Universiteit Utrecht nam zij ook het secretariaat op zich. QANU-medewerker drs. Daan de Lange ondersteunde de commissie als secretaris tijdens het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam. Om de continuïteit te waarborgen voerden beide secretarissen herhaaldelijk overleg en lazen zij beide rapporten.

Voorbereiding

Na ontvangst van de zelfevaluatie rapporten van de opleiding controleerde de projectleider deze op kwaliteit en compleetheid. Vervolgens stuurde zij de zelfevaluatie rapporten door naar de deelnemende commissieleden. Deze lazen de rapportages en formuleerden naar aanleiding van de inhoud vragen. De projectleider verzamelde de vragen en groepeerde deze naar onderwerp en gespreksgreemium.

Naast de zelfevaluatie rapporten lazen de commissieleden gezamenlijk vijftien scripties per opleiding. Deze scripties werden aselekt – en in overleg met de commissievoorzitter – gekozen uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studie jaren. Bij het trekken van de steekproef werden eindcijfer en afstudeerrichting als stratificatiecriteria gehanteerd.

Bezoek

Voorafgaand aan het bezoek maakte de projectleider in overleg met de commissievoorzitter en de deelnemende universiteit een programma voor de dagindeling. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als Bijlage 2. Op de avond voorafgaand aan het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam, te weten op 30 mei 2012, hield de commissie een voorbereidende vergadering. Ook werden er op grond van de inhoudelijke expertise van de commissieleden afspraken gemaakt over de taakverdeling binnen de commissie.

Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie de opleiding verzocht om gesprekspartners te selecteren. Uitgangspunt bij deze selectie was het criterium van representativiteit: de

opleiding selecteerde studenten en alumni uit verschillende studie jaren en docenten met een variërende mate van senioriteit. Voorafgaand aan het bezoek werd de selectie van gesprekspartners ter goedkeuring aan de commissievoorzitter voorgelegd. Gedurende het bezoek sprak de commissie achtereenvolgens met een vertegenwoordiging van het faculteit- en opleidingsbestuur, studenten, docenten, leden van de opleidings- en examencommissie en alumni.

De commissie bestudeerde tijdens het bezoek bovendien het ter inzage gevraagde materiaal. Studenten en docenten werden in de gelegenheid gesteld om buiten de reguliere gesprekken om met de commissie van gedachten te wisselen. Aan de UvA hebben twee studenten van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

Het laatste deel van het bezoek heeft de commissie gebruikt voor een interne vergadering ter bespreking van de bevindingen. Het bezoek werd afgesloten met een openbare mondelinge rapportage van de eerste indrukken en algemene waarnemingen door de commissievoorzitter.

Rapportage

Op basis van de bevindingen van de commissie stelde de secretaris een conceptrapport op. De commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren werden uitgenodigd om dit rapport te becommentariëren. Na vaststelling van het conceptrapport vroeg de projectleider de betrokken faculteit om het rapport te controleren op feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen werd vervolgens besproken met de voorzitter en, waar nodig, met de overige commissieleden. Daarna is het rapport definitief vastgesteld.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 22 november 2011) heeft de commissie de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke Standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een (inter)nationaal voorbeeld.

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Algemene Sociale Wetenschap over de gelijknamige bacheloropleiding van de Universiteit van Amsterdam. De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de zelfevaluatie-rapporten, de bestudeerde scripties, de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar waren en tijdens de gesprekken verkregen inlichtingen. De commissie heeft zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is zij tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de eisen voor basiskwaliteit die de voorwaarde zijn voor heraccreditatie.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen beoogt interdisciplinaire academische vorming gekoppeld aan een disciplinair sociaalwetenschappelijk fundament. De opleiding heeft de ambitie studenten de competenties te laten verwerven om uiteenlopende perspectieven uit verschillende wetenschapsgebieden met elkaar in verband te brengen en in samenhang toe te passen bij de beantwoording van sociaalwetenschappelijke vraagstellingen. De combinatie van een disciplinair fundament en een disciplineoverstijgende blik is mede gericht op doorstroom van ASW-studenten naar een breed scala aan masteropleidingen. De opleiding kent geen eigen doorstroommaster. Disciplinaire verdieping beoogt de opleiding gestalte te geven in een gevarieerd aanbod aan 'Master Aansluit Programma's'. Interdisciplinaire verdieping vindt plaats binnen één van de vijf domeinen: 1. Arbeid en organisatie, 2. Conflictstudies, 3. Grootstedelijke problematiek, 4. Jeugd, en 5. Zorg en gezondheid.

De opleiding heeft haar doelstellingen vertaald in twintig eindkwalificaties en die gerubriceerd binnen de vijf Dublin descriptoren. De eindtermen zijn bewust breed geformuleerd, met het oog op doorstroming naar zowel disciplinaire als interdisciplinaire masteropleidingen. De eindtermen benadrukken de methodologische en theoretische veelzijdigheid die de opleiding beoogt. De opleiding richt zich in beperkte mate op directe uitstroom naar de arbeidsmarkt, omdat zij meent dat de academische vorming pas is afgerond na de masterfase.

De commissie concludeert dat de doelstellingen en eindtermen wat betreft niveau, oriëntatie en inhoud voldoende geconcretiseerd zijn en voldoen aan internationale eisen. Volgens de commissie blijkt dat de opleiding Algemene Sociale Wetenschappen een helder beeld heeft van haar positie in het sociaalwetenschappelijke landschap. De thematische focus kwam de commissie voor als relatief complex. Het in stand houden van vijf domeinen is ambitieus. Omdat de commissie vervlechting van onderwijs met eigen onderzoekszwaartepunten van groot belang acht, raadt zij aan vooral door te gaan met domeinen die met ASW verknoot kunnen worden.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het ASW-curriculum omvat een verplicht deel van 120 EC en een keuzedeel van 60 EC. Jaar 1 biedt de studenten een disciplinair en methodologisch fundament. Interdisciplinariteit krijgt vooral gestalte vanaf jaar 2, met name in het domein (30 EC) en de bachelorscriptie (18 EC). De combinatie van het domein en het disciplinaire Master Aansluit Programma doet studenten een besef ontwikkelen van interdisciplinariteit versus disciplinariteit.

De commissie concludeert dat de bacheloropleiding uitgaat van een voldoende wetenschappelijk georiënteerd programma, dat studenten goed in staat stelt de beoogde

eindkwalificaties te realiseren. De gehanteerde didactische uitgangspunten vloeien logisch voort uit de geformuleerde eindkwalificaties en zijn structureel vertaald naar de verschillende cursussen en het curriculum als geheel. Het programma kent een logische opbouw. De manier waarop interdisciplinariteit in grote delen van het programma verweven is, zorgt voor concretisering van specifieke ASW-profiel dat in de doelstellingen en eindtermen beschreven is. De commissie ziet echter ruimte voor verbetering. De opleiding zou vanaf jaar 1 explicieter in de verschillende programmaonderdelen terug kunnen komen op interdisciplinariteit als rode draad van de opleiding. Om dat in jaar 2 en 3 consequent te kunnen blijven doen is het zaak dat de startvakken van alle aangeboden domeinen vanuit ASW zelf te verzorgen en het domeinonderwijs verder te verknopen met eigen onderzoekszwaartepunten.

De opleiding slaagt er in voldoende samenhang in het programma aan te brengen. De leerlijnen 'academische vaardigheden' en 'onderzoeksvaardigheden' zijn concreet uitgewerkt en worden actief gecoördineerd. De leerlijnen 'kennis' en 'interdisciplinariteit' zijn echter veel implicieter in het curriculum verweven. De commissie acht het wenselijk dat de relatie tussen de leerlijnen en de curriculumonderdelen beter wordt benoemd. De opleiding zal zo meer grip krijgen op de cumulativiteit van de opeenvolgende componenten en de eisen die aan de verschillende vakken van de individuele trajecten moeten worden gesteld.

Op een aantal aspecten van de onderwijsleeromgeving ziet de commissie nadrukkelijk verbeterpunten. In de eerste plaats dient de omvang en onderzoekservaring van de staf uitgebreid worden. In de tweede plaats zou het rendement van de opleiding omhoog kunnen. De commissie raadt de opleiding aan kritisch te blijven kijken naar de redenen van uitval en de mogelijke verbeteringen op het vlak van studeerbaarheid. Een derde verbeterpunt betreft het internationaliseringbeleid. Volgens de commissie zou de opleiding meer kunnen doen om studenten te stimuleren een deel van het programma in het buitenland te volgen, en zou het ernaar moeten streven een dergelijk verblijf in het programma inpasbaar te maken. De toenemende internationalisering binnen het eigen CSW ziet de commissie als positieve ontwikkeling.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding hanteert een variatie aan toetsvormen die goed aansluiten op de vakinhoud en de gestelde leerdoelen. De commissie concludeert dat er een concreet beleid in werking is dat erop is gericht te waarborgen dat het toetsen adequaat gebeurt en dat studenten de gestelde eindkwalificaties realiseren. De commissie is positief over het initiatief om een Toetsing Commissie systematisch de kwaliteit van tentamens en andere toetsen te laten monitoren en op basis daarvan gerichte verbeteringen door te voeren. In combinatie met de evaluatiesystematiek die de opleidingscommissie hanteert, heeft de opleiding hiermee voldoende instrumenten in handen om de kwaliteit van de opleiding te waarborgen.

Na het bestuderen van een selectie van recente bachelorscripties stelt de commissie vast dat studenten bij afronding van de opleiding beschikken over de kennis en vaardigheden die hen kwalificeren voor verdere studie of het betreden van de arbeidsmarkt. Studenten blijken goed in staat een onderzoek op te zetten en te rapporteren over de behaalde resultaten. De becijfering van hun scripties was in orde. Wel zag de commissie een aantal aandachtspunten. Zo wijst ze op het belang van de empirische component van het scriptieonderzoek en de noodzaak om voldoende aandacht te besteden aan de verdieping van kwalitatieve onderzoeksmethoden. Ook het aspect van interdisciplinariteit, een van de centrale doelstellingen van de opleiding, verdient blijvende aandacht. De ambitie om studenten verschillende disciplinaire perspectieven te laten combineren in één onderzoek blijkt hoog

gegrepen. Waar het curriculum goed lijkt ingericht om interdisciplinariteit als specifieke vorm van kennis te ontwikkelen, zou de opleiding moeten nagaan hoe zij studenten deze kennis in een scriptie beter kunnen laten verzilveren.

De commissie concludeert dat de theoretische reikwijdte van het ASW-curriculum voldoende is om afgestudeerden succesvol te laten doorstromen in zeer uiteenlopende masteropleidingen. Daarmee slaagt de opleiding er in haar belangrijkste doestellingen te realiseren. De commissie bevestigt dat de eindkwalificaties worden gerealiseerd.

De commissie beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen:

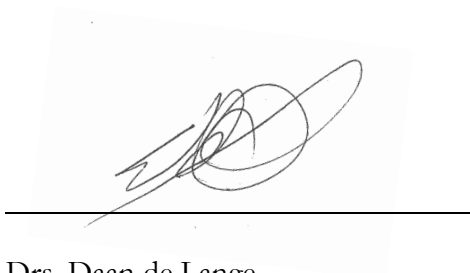
Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 3 oktober 2012.

Prof. dr. Luk van Langenhove

Drs. Daan de Lange

Behandeling van de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

De bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen (ASW) begon in 2000 in Almere als de brede propedeuse Gedrag en Samenleving. In 2003 werd deze propedeuse uitgebreid tot een volwaardige bacheloropleiding binnen de Faculteit Maatschappij- en Gedragswetenschappen (FMG) van de UvA. In 2007 verhuisde deze naar Amsterdam, waar ze twee jaar later als ASW in het College Sociale Wetenschappen (CSW) werd ingebed. De instroom is in Amsterdam sterk gegroeid. De opleiding heeft een interdisciplinair karakter en stemt een deel van haar onderwijsprogramma af met andere opleidingen binnen het CSW en de FMG. In 2011 is een volledig heringericht curriculum van start gegaan. De visitatiecommissie beoordeelt dit nieuwe curriculum, maar neemt uiteraard ook (de bevindingen rond) de ervaringen met het oude curriculum in haar overwegingen mee.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

1.1. Bevindingen

Ter beantwoording van de vraag of de eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie voldoende zijn geconcretiseerd, beschrijft dit hoofdstuk achtereenvolgens de doelstelling en het profiel van de opleiding (1.1.1.), het domeinspecifieke referentiekader (1.1.2.), de geformuleerde eindkwalificaties (1.1.3.), niveau en positionering (1.1.4.) en de contacten met het beroepenveld (1.1.5.).

1.1.1. Doelstelling en profiel van de opleiding

De bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen (ASW) beoogt interdisciplinaire academische vorming van studenten middels een veelzijdig onderwijsprogramma, waarbij het leidende beginsel is dat interdisciplinariteit moet worden gekoppeld aan een disciplinair fundament. Volgens de zelfstudie is de term interdisciplinariteit zeer bewust gekozen. De opleiding heeft de ambitie studenten de competenties te laten verwerven om uiteenlopende perspectieven uit verschillende wetenschapsgebieden met elkaar in verband te brengen en in samenhang toe te passen bij de beantwoording van sociaalwetenschappelijke vraagstellingen. Interdisciplinariteit wordt niet gezien iets dat automatisch voortvloeit uit een brede sociaalwetenschappelijke opleiding, maar als een specifieke vorm van kennis en een specifieke houding die expliciet geoefend moeten worden. De opleiding definieert interdisciplinariteit als 'een bepaalde wijze van onderzoek, gericht op het toepassen en integreren van informatie, data, technieken, methoden, perspectieven, concepten en theorieën vanuit twee of meer disciplines of onderzoeksvelden met het doel complexe systemen te begrijpen en problemen te adresseren waarvan de oplossing buiten het bereik ligt van één discipline of onderzoeksveld.'

De commissie onderschrijft de meerwaarde van een interdisciplinair perspectief. Door actuele maatschappelijke vraagstukken vanuit een combinatie van invalshoeken te bekijken, voegt de opleiding een waardevolle component toe aan de bestaande maatschappij- en gedragswetenschappelijke praktijk. Behoud van de kenmerkende interdisciplinariteit acht de commissie van groot belang. Tijdens de visitatie heeft de commissie de doelstelling van

interdisciplinariteit in meerdere panelgesprekken aan de orde gesteld, om de in de zelfstudie geponeerde visie te staven. Het opleidingsmanagement lichtte de ambitie toe om studenten minimaal twee disciplinaire perspectieven te laten combineren. Het idee is dat studenten breed beginnen en in het vervolg van de opleiding thematisch verdiepen – met een focus op interdisciplinariteit. In praktijk blijkt het echter lastig om studenten echt interdisciplinair te laten werken. Veelal zijn hun benaderingen multidisciplinair. In de visie van de opleiding is het essentiële echter dat studenten disciplineoverstijgend leren denken. De studenten en alumni die de commissie tijdens de visitatie sprak, bevestigden dit. Het aantrekkelijke van de studie ASW vonden zij het overzicht over de verschillende disciplines dat ze krijgen en de mogelijkheid om een eventuele keuze voor (disciplinaire) specialisatie uit te stellen. Het kunnen schakelen tussen en combineren van verschillende benaderingswijzen ervaren ze als grote meerwaarde ten opzichte van monodisciplinaire studies. Het ontorechte imago waartegen ASW volgens deze studenten en alumni wel eens moet opboksen, is dat in het profiel van de opleiding de breedte ten koste zou gaan van de diepgang

In de zelfstudie wordt gesteld dat in het verlengde van interdisciplinariteit en disciplinaire verdieping, een hoge mate van flexibiliteit en reflectie liggen en een brede methodologische oriëntatie. Die stellen de studenten in staat bij elk onderzoeksobject de juiste benadering te kunnen afwegen en verantwoorden. In de visie van de opleiding zijn academische vaardigheden hierbij van groot belang en moet het onderwijsprogramma rond deze ambitie worden ingericht. De combinatie van een disciplinair fundament en een disciplineoverstijgende blik is mede gericht op de doorstroom van ASW-studenten naar een breed scala aan masteropleidingen. De opleiding ASW aan de UvA kent geen eigen doorstroommaster. Er is de opleiding veel aan gelegen de disciplinaire scholing zo vorm te geven, dat de studenten gemakkelijk en welbewust naar verschillende masters doorstromen. Voor de disciplinaire verdieping beoogt ze dan ook een gevarieerd aanbod aan 'Master Aansluit Programma's (MAP's). De interdisciplinaire verdieping vindt plaats binnen één van de volgende domeinen:

- Arbeid en organisatie
- Conflictstudies
- Grootstedelijke problematiek (wordt: *Urban Studies*)
- Jeugd
- Zorg en Gezondheid (wordt: *Global Health, Care and Society*)

De profilering van de opleiding in deze domeinen is gegroeid door de loop der jaren. Inmiddels blijkt dat Conflictstudies en Jeugd bij de studenten de populairste domeinen zijn. Het management gaf tijdens de visitatie aan niet dogmatisch te zullen vasthouden aan het huidige domeinaanbod. De visie is dat domeinen alleen moeten worden ontwikkeld als er genoeg specifieke onderzoekservaring in huis is en de domeinen voorsorteren voor bestaande masteropleidingen. Er zijn dan ook verschuivingen te verwachten. De combinatie van thematische, interdisciplinaire en disciplinaire verdieping is een koers die de opleiding bewust blijft varen. Niet zonder trots lichtte het management tijdens de visitatie toe dat 90 procent van de ASW-studenten met succes doorstroomt naar een van de veertig verschillende (thematische en disciplinaire) masteropleidingen. De commissie heeft de grote mobiliteit van afgestudeerde ASW bachelors kunnen bevestigen.

1.1.2. Domeinspecifiek referentiekader

Voorafgaand aan de visitatie hebben de opleidingen ASW van de Universiteit Utrecht en de Universiteit van Amsterdam gezamenlijk een domeinspecifiek referentiekader opgesteld. De commissie kan zich goed vinden in dit domeinspecifiek referentiekader (zie Bijlage 2), dat

erop wijst dat Algemene Sociale Wetenschappen geen discipline is en daarom niet kan leunen op het gewicht van een eigen geschiedenis. Dat er desalniettemin ruimte is voor een opleiding als ASW heeft volgens de opleidingen te maken met deels haaks op elkaar staande ontwikkelingen binnen de sociale wetenschappen.

Volgens het domeinspecifiek referentiekader brengt de voortschrijdende wetenschap enerzijds een steeds grotere tendens tot specialisatie met zich mee: specifieke onderwerpen worden dieper uitgegraven en kennisbestanden op verschillende terreinen zijn inmiddels dermate complex dat alleen specialisten zich die tot in details eigen kunnen maken. Anderzijds leeft er volgens de opleidingen juist een sterke behoefte tot synthese. Disciplinegebonden modellen maken steeds vaker plaats voor interdisciplinaire modellen waarmee onderzoekers trachten om de interactie tussen het denken, voelen en gedragen van mensen en de sociale en culturele context waarin zij leven longitudinaal te onderzoeken.

Aan deze tendens tot het slechten van de barrières tussen de gedrags- en maatschappijwetenschappen ontleent ASW volgens het domeinspecifiek referentiekader haar bestaansrecht. Om een geïntegreerd begrip van de mens-maatschappij interactie mogelijk te maken, combineren algemene sociale wetenschappers onderzoeksbenaderingen en kennis uit een veelheid van disciplines, waaronder de sociologie, psychologie, sociale geografie, politicologie, antropologie en communicatiewetenschap.

1.1.3. Eindkwalificaties

De opleiding heeft haar doelstellingen vertaald in twintig eindkwalificaties en die gerubriceerd binnen de vijf Dublin descriptoren voor bachelorniveau. De eindkwalificaties zijn in dit rapport opgenomen als Bijlage 3. Daarin worden ze tevens gerelateerd aan het domeinspecifieke referentiekader. In de zelfstudie wordt gesteld dat de eindkwalificaties zich goed laten vergelijken met die van Nederlandse *benchmarks*. Wel zijn er nuanceverschillen: de eindtermen van ASW aan de Universiteit Utrecht zijn bijvoorbeeld specifiek op de praktische uitwerking van de vaardigheden die studenten moeten beheersen. De UvA heeft haar eindtermen bewust breed geformuleerd, met het oog op doorstroming van haar studenten naar zowel disciplinaire als interdisciplinaire vervolgopleidingen. Voor de buitenlandse *benchmark* (Health and Society en Human Capital and Society in Michigan, Crime en Education in Cardiff) geldt dat de UvA zich onderscheidt met de focus op interdisciplinariteit.

De eindtermen benadrukken de methodologische en theoretische veelzijdigheid die de opleiding beoogt. Het is de bedoeling dat studenten verschillende kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden kennen en kunnen gebruiken, en na het volgen van de opleiding in staat zijn om op een creatieve en constructieve manier verschillende perspectieven met elkaar te verbinden. Het geheel van eindkwalificaties zet daarmee relatief zwaar in op onderzoekstechnische aspecten. De commissie vindt dat de eindtermen adequaat geformuleerd zijn. Ze zorgen voor voldoende concretisering van het doel om sociaalwetenschappelijke vraagstukken te vertalen naar onderzoekbare probleemstellingen, waarbij de verschillende disciplinaire dimensies uitdrukkelijk geformuleerd en met elkaar in verband gebracht worden.

1.1.4. Niveau en positionering

De zelfevaluatie legt nadruk op het wetenschappelijke karakter van de opleiding, verwijzend naar de eindtermen over academische vorming, kennis en theorie, onderzoek en het moreel-ethische reflectie. Niet alleen beoogt de opleiding theoretische kennis en onderzoeks- en presentatievaardigheden, ook onderhoudt de zij nauwe relaties met andere opleidingen

binnen Sociale Wetenschappen (stafmatig, programmatisch en organisatorisch), om ervoor te zorgen dat de opleiding een *state of the art*-karakter blijft houden.

De focus op het wetenschappelijke karakter impliceert ook dat de opleiding zich veel meer richt op de voorbereiding op masteropleidingen dan op directe uitstroom naar de arbeidsmarkt. De opleiding meent dat de academische vorming pas is afgerond na de masterfase. Daarin volgt zij de onderwijsvisie van de Universiteit van Amsterdam en het recente advies van de SER (Strategische Agenda Hoger Onderwijs, Onderzoek en Wetenschap, april 2011), waarin wordt gesteld dat de wo-bachelor niet kan worden beschouwd als een afgeronde studie die voorziet in een arbeidsmarktrelevante (eind)kwalificatie. In de zelfstudie wordt betoogd dat de arbeidsmarkt weliswaar behoefte heeft aan generalisten, maar dat een gerichte vervolgstudie op masterniveau ervoor zorgt dat breed opgeleide bachelors zoals die van ASW gelijke kansen hebben op een sterk naar specialismen geordende arbeidsmarkt.

De oriëntatie van de opleiding is dus gericht op een wetenschappelijk verantwoorde voorbereiding op gamma-masteropleidingen en de arbeidsmarkt die in het verlengde daarvan ligt. Het kunnen analyseren van maatschappelijke vraagstukken en het uitvoeren van sociaalwetenschappelijk onderzoek zijn daarvoor cruciale eindkwalificaties. De commissie bevestigt dat deze doelstellingen in de eindtermen van de opleiding zijn verankerd.

1.1.5. Contacten met het beroepenveld

Dat de oriëntatie op de arbeidsmarkt in de visie van de opleiding (op zijn minst voor een deel) gestalte zou moeten krijgen via een masteropleiding, blijkt voor een deel ook uit de manier waarop in de zelfstudie wordt betoogd hoe de opleiding de studenten op het beroepenveld voorbereidt: via het ontwikkelen van een wetenschappelijke habitus, analytisch vermogen en schrijf- en presentatievaardigheden. Tijdens de visitatie bleek dat sommige studenten het jammer vinden dat de opleiding zo focust op de academische aspecten van beroepsvoorbereiding. Het volgen van een stage is weliswaar mogelijk, maar wordt niet gestimuleerd en krijgt weinig ruimte. In de ogen van deze studenten zou de opleiding er beter rekening mee moeten houden dat maar een klein percentage uiteindelijk professioneel onderzoeker wordt. Meer aandacht voor het opdoen van praktijkervaring achten zij daarom wenselijk.

De opleiding geeft desalniettemin aan de banden tussen de opleiding, de samenleving en de arbeidsmarkt van belang te vinden. De visitatiecommissie die de opleiding vijf jaar geleden beoordeelde, raadde het management aan het contact met het beroepenveld te versterken. Daartoe heeft men in 2010 de alumnivereniging BGS/ASW opgericht, waarmee overleg wordt gevoerd over de aansluiting tussen ASW en de door alumni gevolgde masteropleidingen en over de veranderende eisen die de beroepspraktijk aan pas afgestudeerden stelt. Daarnaast is er een Raad van Advies in oprichting, een klankbord dat de opleidingen van het CSW zal adviseren over de kwaliteit van de opleidingen en het aanbod. Een ander contact met het beroepenveld bestaat in het uitnodigen van gastsprekers bij colleges. Dat gebeurt bijvoorbeeld in jaar 1 bij het vak Mondialisering en in jaar 3, bij Colloquium Wetenschap en Samenleving (inclusief werkgroep).

1.2. Overwegingen

Na bestudering van de doelstellingen en eindkwalificaties van de opleiding heeft de commissie geconcludeerd dat deze wat betreft niveau, oriëntatie en inhoud voldoende geconcretiseerd zijn en voldoen aan internationale eisen. Uit het domeinspecifieke referentiekader en een vergelijking met andere soortgelijke opleidingen blijkt volgens de

commissie dat de opleiding Algemene Sociale Wetenschappen een helder beeld heeft van haar positie in het sociaalwetenschappelijke landschap. Deze zelfbewustheid ziet de commissie terug in de evenwichtige manier waarop de opleiding omgaat met twee inherente spanningsvelden. Het eerste betreft de verhouding tussen de beoogde breedte en interdisciplinariteit enerzijds, en de behoefte aan focus anderzijds; het tweede spanningsveld betreft de verhouding tussen wetenschap en praktijk.

De commissie constateert dat de eindtermen helder zijn geformuleerd en de centrale doelstelling van interdisciplinariteit voldoende concretiseren. De opleiding heeft daarmee een eigen karakter. Het kunnen afwegen en met elkaar in verband brengen van verschillende perspectieven uit verschillende wetenschapsgebieden en die in samenhang toepassen bij de beantwoording van sociaal-wetenschappelijke vragen is voor een bacheloropleiding een ambitieuze doelstelling. De commissie meent dat de opleiding een duidelijk beeld heeft van hoe discipline overstijgend denken moet worden gekoppeld aan inhoudelijke focus en geschraagd door een disciplinair fundament. Ze heeft waardering voor het feit dat de opleiding dit fundament zo beoogt vorm te geven, dat de studenten gemakkelijk en welbewust naar verschillende masteropleidingen kunnen doorstromen. Tijdens de visitatie bleek dat de opleiding haar visie op de insteek en doelstellingen van de opleiding goed op studenten weet over te brengen.

Wat betreft de tegenstelling tussen wetenschap en praktijk vindt de commissie dat de opleiding verdedigbare keuzes maakt, door weliswaar belang te hechten aan contacten met de samenleving en het beroepenveld, maar in het onderwijs vooral in te zetten op academische en onderzoeksvaardigheden die studenten voorbereiden op een vervolg in een masteropleiding. Deze focus op onderzoekstechnische aspecten wordt weerspiegeld in de eindtermen, die voldoende concreet en vakspecifiek zijn. De thematische focus kwam de commissie voor als relatief complex. Het in stand houden van maar liefst vijf domeinen is erg ambitieus. Omdat de commissie vervlechting van onderwijs met eigen onderzoekszwaartepunten van belang acht, raadt zij aan om vooral door te gaan met die domeinen die met ASW verknoopt kunnen worden. Urban Studies kan daarbij als *best practice* gelden. Daarnaast adviseert zij de opleiding de doorstroommogelijkheden te blijven onderzoeken en daarover afspraken te maken met masteropleidingen. Ook Psychologie zou op deze manier voor ASW-studenten in beeld moeten kunnen komen.

Tijdens de visitatie werd het de commissie duidelijk dat mede door ontwikkeling die ASW heeft doorgemaakt en de verschillende uitdagingen waarvoor de opleiding zich gesteld ziet, er een sterk wij-gevoel leeft onder staf en studenten. De commissie heeft waardering voor de gedrevenheid die men aan de dag legt.

1.3. Conclusie

Bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 1 als **voldoende**.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

2.1. Bevindingen

In dit hoofdstuk over de onderwijsleeromgeving wordt onderzocht of programma, personeel en voorzieningen het mogelijk maken om de beoogde eindkwalificaties te realiseren. Aspecten die achtereenvolgens aan de orde komen zijn: de opbouw en samenhang van het curriculum (2.1.1.) het didactisch concept (2.1.2.), internationalisering (2.1.3.), studeerbaarheid en studielast (2.1.4.), instroom, rendement, contacturen en staf-studentratio (2.1.5.), staf (2.1.6.) en studiebegeleiding (2.1.7.).

2.1.1. Opbouw en samenhang van het curriculum

In 2011 is ASW gestart met een nieuw curriculum. Belangrijke aanleiding hiervoor was een universiteitsbrede invoering van een '8-8-4' wekenindeling, waarbij cursussen uit veelvoud van 6 EC worden opgebouwd. De opleiding heeft een aantal vakken uit het oude curriculum samengevoegd en enkele inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd. De zelfstudie noemt bijvoorbeeld de expliciete introductie op interdisciplinariteit in het eerstejaarsvak Verkenning van in- en uitsluiting. De bachelorscriptie is ingekort, er is een keuzevak uit jaar 1 geschrapt en de vaardighedenpractica worden niet meer los aangeboden, maar gekoppeld aan thematische vakken zoals Mondialisering. Het opleidingsmanagement benadrukte dat de opleiding verder inhoudelijk niet wezenlijk veranderd is. De eindtermen zijn dezelfde gebleven; de nieuwe vakken zijn dan ook te beschouwen als de 'som van de leerdoelen van de oude vakken'. De eerste ervaringen van studenten en docenten met het curriculum blijken redelijk positief. Er is sprake van kinderziektes, die onder andere te maken hebben met het feit dat een deel van het programma met andere opleidingen moet worden afgestemd.

Het curriculum omvat 180 EC, die kunnen worden onderscheiden in een verplicht deel van 120 EC en een keuzedeel van 60 EC. Jaar 1 bestaat volledig uit verplichte vakken en biedt de studenten een disciplinair en methodologisch fundament. De vorige visitatiecommissie merkte op dat meer sprake was van een multidisciplinaire dan van interdisciplinaire aanpak. In het huidige curriculum wordt interdisciplinariteit in het onderwijs direct behandeld en geproblematiseerd. Toch kwam in verschillende panelgesprekken naar voren dat het erg lastig is studenten in de propedeutische fase al het disciplinaire perspectief te laten overstijgen. Het curriculum is zo ingericht dat interdisciplinariteit vooral vanaf jaar 2 gestalte krijgt, in het vak Visies op moderniteit en het vak Visies op sociale ongelijkheid. De commissie heeft de inhoud van deze vakken positief beoordeeld. Interdisciplinariteit krijgt vervolgens de ruimte in het 'Domein' (30 EC) en de bachelorscriptie (18 EC). De keuzeruimte (in termen van de opleiding: het individuele traject) is verspreid over jaar 2 en 3 en bestaat naast het Domein uit een 'Master Aansluit Programma' (eveneens 30 EC).

Schematisch programmaoverzicht:

	<i>Blok 1</i>	<i>Blok 2</i>	<i>Blok 3</i>	<i>Blok 4</i>	<i>Blok 5</i>	<i>Blok 6</i>
Jaar 1	Gedrag en samenleving (12)	Intro. Kwalitatieve Onderzoeksmet. (6)		Wetenschapsfilosofie (6)	Intro. Kwantitatieve Onderzoeksmethoden (12)	
		Verkenning van In- en Uitsluiting (12)		Mondialisering (12)		
Jaar 2	Verdieping Kwant. Onderzoeksmethoden 1 (6)	Visies op Moderniteit (12)		Verd. Kwant. Onderzoeksmethoden 2 (6)	Visies op Sociale Ongelijkheid (12)	
	Domein en MAP (24)					
Jaar 3			Colloquium Wetenschap en Samenleving (6) (ook in blok 6)	Bachelorscriptie (18)		
	Domein en MAP (36)					

Een domein is gericht op een sociaalwetenschappelijk thema, samengesteld uit onderdelen van ten minste twee sociaalwetenschappelijke disciplines. Studenten kunnen kiezen uit 1) Arbeid & Organisatie, 2) Conflict Studies, 3) Grootstedelijke problematiek / Urban Studies, 4) Jeugd, en 5) Zorg & Gezondheid / Global Health, Care and Society. Ieder domein heeft één of twee verplichte basisvakken (in totaal 12 EC) en meerdere keuzevakken (in totaal 18 EC). Voor twee van de domeinen geldt dat de basisvakken ‘in eigen beheer’ (door staf van ASW) worden verzorgd. Het management lichtte tijdens de visitatie toe dat voor de andere domeinen ook te ambiëren, om zo meer grip te hebben op de specifieke ASW-insteek van het domeinonderwijs.

Met het domein specialiseren studenten zich op een thema en doen ze ervaring op met interdisciplinariteit, door een thema vanuit verschillende invalshoeken te benaderen. De disciplinaire verdieping vindt plaats in het MAP. Daarin worden studenten ingewijd in de concepten, theorieën en benaderingswijzen van een bepaalde discipline, waarmee ze tevens doorstroming in bijbehorende (disciplinaire) masteropleidingen mogelijk maken. In de zelfstudie wordt gesteld dat studenten in de combinatie van MAP en domein een sterker besef van disciplinariteit versus interdisciplinariteit ontwikkelen. Uit de gesprekken met studenten en alumni heeft de commissie dit kunnen bevestigen. De programmaonderdelen uit het MAP en domein volgen de studenten binnen de faculteit, maar bij andere opleidingen Volgens de opleiding helpt dit de studenten het discours van de betreffende discipline te leren kennen en te ervaren dat er grenzen zijn in de wetenschap en dat interdisciplinariteit niet voor iedereen vanzelfsprekend is.

De combinatie van MAP's en domeinen (samen 60 EC) zorgt voor een grote variatie aan mogelijke studiepaden. De commissie heeft zich toch een goed beeld kunnen vormen van de manier waarop in het programma de verschillende eindkwalificaties worden verwezenlijkt. In de eerste plaats door te kijken naar het verplichte deel van het programma. Ze heeft steekproefsgewijs studiemateriaal bekeken en geconcludeerd dat het niveau hiervan in orde is. Ook heeft ze geconstateerd dat de opleiding de eindtermen per vak heeft vertaald in leerdoelen. In de zelfstudie is een tabel opgenomen waarin per module is aangegeven op welke eindtermen men zich richt. Voor de individuele trajecten is de commissie nagegaan

hoe de opleiding garandeert dat studenten een inhoudelijk samenhangend en studeerbaar programma van voldoende niveau volgen. De opleiding maakt ieder jaar een overzicht van alle mogelijke combinaties die aan de voorwaarden voldoen. Studenten kiezen daaruit, en kunnen eventueel een andere invulling aan de examencommissie voorleggen.

De opleiding beoogt de samenhang van het programma te garanderen aan de hand van vier leerlijnen: kennis, academische vaardigheden, interdisciplinariteit en onderzoek. De zelfstudie geeft aan dat vakken uit jaar 2 en 3 inhoudelijk voortbouwen op de inleidingen in de maatschappij- en gedragswetenschappen uit jaar 1. Academische vaardigheden krijgen expliciete aandacht in de werkgroepen, waarbij studenten worden geacht steeds zelfstandiger te werken. Worden ze aan het begin van het curriculum aan de hand genomen bij het analyseren van teksten en het leren wetenschappelijk te schrijven, in het verdere verloop dienen ze dit zonder hulp en op een steeds hoger niveau te beheersen. De onderzoeksleerlijn krijgt met name gestalte in de modules Wetenschapsfilosofie, Introductie kwantitatieve onderzoeksmethoden en Introductie kwalitatieve onderzoeksmethoden in jaar 1, gevolgd door Verdieping kwantitatieve onderzoeksmethoden 1 en 2 in het jaar 2 en het schrijven en uitvoeren van een scriptieplan in jaar 3. Tijdens de visitatie gaven studenten aan tevreden te zijn over deze methodologievakken. De commissie heeft kunnen constateren dat het studiemateriaal inderdaad van voldoende niveau was. Het viel haar wel op dat verdieping plaatsvindt op het vlak van kwantitatieve methoden. De meeste studenten vinden die onderdelen het lastigst. De docenten bevestigen dat dit een belangrijke verklaring is voor de nadruk op kwantitatieve methoden, maar benadrukten juist een combinatie met kwalitatieve benaderingen te propageren.

De leerlijn interdisciplinariteit wordt in de zelfstudie extra toegelicht. In een aantal verplichte modules worden binnen een thema verschillende disciplinaire invalshoeken aangereikt en wordt op de verschillen en overeenkomsten ingegaan. Vooral in de werkgroepen wordt interdisciplinariteit gethematiseerd. De opleiding wijst er verder op dat interdisciplinariteit in het curriculum verankerd is door de combinatie van een disciplinaire verdieping en een interdisciplinair domein. Vanaf jaar 2 kunnen studenten in de verplichte onderdelen verbanden leggen tussen de disciplines, waarop ze in de (keuze)vakken dieper zijn ingegaan. Uiteindelijk zijn interdisciplinair inzicht en interdisciplinaire vaardigheden volgens de opleiding niet simpelweg vanuit de literatuur of van een docent te verkrijgen, maar komen die grotendeels tot stand in de feitelijke studieactiviteiten van de student zelf.

Voor de leerlijnen academische vaardigheden en onderzoek heeft de commissie aan de hand van de beschikbare documentatie en de toelichting tijdens de gesprekken de cumulativiteit goed kunnen bevestigen. De vaardigheden zijn als een lint door de verschillende modules heen opgenomen en bovendien is er een verantwoordelijke coördinator aangesteld. Voor de andere twee leerlijnen bleek voor de operationalisering ervan echter geen coördinator te zijn aangewezen. De zelfstudie beschrijft voor die leerlijnen dus een situatie die hoogstens impliciet bestaat. Het management gaf aan er een schone taak in te zien de leerlijnen verder te expliciteren en studenten bewust te maken van alle vier de leerlijnen.

2.1.2. Didactisch concept

In de zelfstudie wordt uitgelegd dat de curriculumhervorming deel uitmaakt van de universiteitsbrede ‘Operatie Studiesucces’, die inhoudt dat studenten maximaal twee studieonderdelen tegelijk volgen, in alle beschikbare onderwijsperioden intensiever onderwijs volgen, sneller en vaker worden getoetst en te maken krijgen met een dwingend studieklimaat met meer activerende werkvormen. Operatie Studiesucces impliceert dus een didactische visie, die er op is gericht studenten sneller en intensiever te laten studeren.

De zelfstudie gaat in op de discussie die aan de UvA speelt over de vermeende verschooling die dit concept in de hand werkt en die academisering in de weg zou kunnen staan. Gesteld wordt dat het nieuwe programma inderdaad bijdraagt tot studiesucces, terwijl het academische karakter van de opleiding overeind blijft. In de gesprekken met docenten en studenten werd dit beeld deels bevestigd. Er waren echter ook studenten die het onderwijs inderdaad als schools ervoeren.

De commissie heeft geconstateerd dat de opleiding voor vrijwel alle modules gebruik maakt van een combinatie van hoor- en werkcolleges. In de zelfstudie staat een tabel met onderwijs- en toetsvormen van de verplichte onderdelen. Er wordt uitgelegd dat in de wekelijkse werkgroepen het verwerven van academische vaardigheden centraal staat, samen met het integreren van invalshoeken die een interdisciplinaire behandeling van sociaalwetenschappelijke thema's tot doel hebben. Kern van de werkgroepen is dat studenten op een actieve manier bezig zijn met de verworven kennis, inzichten en vaardigheden. Deze bijeenkomsten worden geleid door de practicumdocent die tevens de tutor van de studenten is gedurende het jaar. De opleidingscommissie gaf in haar panelgesprek aan dit tutorsysteem positief te hebben geëvalueerd. De werkgroepen bij de methodologische modules richten zich op onderzoeksvaardigheden. De opbouw van het curriculum gaat uit van de visie dat onderzoeksvaardigheden in de loop van het programma een steeds interdisciplinairder karakter krijgen. De gehanteerde werkwijze is daarbij het afwisselen van disciplinaire verdieping en de interdisciplinaire benadering van thema's / domeinen.

2.1.3. Internationalisering

Studenten die goed op schema liggen (42 EC na jaar 1) mogen een deel van hun domein of disciplinaire onderdelen volgen in het buitenland. Ook kunnen ze er hun scriptieonderzoek doen. In de zelfstudie wordt echter aangegeven dat weinig studenten van deze mogelijkheden gebruik maken: in studiejaar 2008-2011 waren dat er respectievelijk 2, 5 en 8. Tijdens de visitatie werd toegelicht dat het programmatisch lastig is om een verblijf zo te plannen dat een student geen vertraging oploopt. Binnen het ASW-programma dienen de individuele trajecten (MAP en domein, verspreid over jaar 2 en 3) immers grotendeels met andere opleidingen te worden afgestemd. Het management gaf aan op het standpunt te staan dat aan deze vertraging nu eenmaal weinig te doen is en dat deze dus door studenten moet worden ingecalculeerd. De studenten bevestigden de moeilijke inpasbaarheid van een buitenlands verblijf. Eén student merkte op dat de mentaliteit onder ASW-studenten op dit vlak ook weinig ondernemend is. Waar echter volgens meerdere studenten wel winst kan worden geboekt, is communicatie en voorlichting op dit gebied.

De opleiding geeft aan dat er enkele initiatieven zijn ontplooid die moeten zorgen voor een geleidelijke verbetering in dit opzicht. In het tweede studiejaar staat voor alle ASW-studenten, in het kader van het tweedejaaronderzoek, een vierdaagse studiereis naar een Europese stad op het programma. De uitwisseling met buitenlandse universiteiten wordt geregeld via het International Office van het College en de Graduate School. Het management gaf aan te zoeken naar buitenlandse partners, en te verwachten daarin binnen een afzienbare termijn succesvol te zijn. Ook binnen het College Sociale Wetenschappen zelf probeert men te internationaliseren. Men promoot de *international classroom* – onderdelen waarin Nederlandse en buitenlandse studenten samen onderwijs volgen. Er zijn inmiddels meer dan vijftig Engelstalige modules beschikbaar, overwegend in de specialisatiefasen van de bachelorprogramma's en in de domeinen. De modules binnen de domeinen Urban Studies en Health and Society worden vanaf komend jaar overwegend in het Engels gedoceerd. Ook kunnen studenten een (extracurriculaire) cursus Academic English volgen.

Tijdens de visitatie stelden alumni het met het oog op een vervolg in masteropleidingen wenselijk te vinden meer colleges in het Engels aan te bieden.

2.1.4. *Studeerbaarheid en studielast*

De opleiding heeft een studielast van 180 EC, evenredig verdeeld over drie studiejaar. Men hanteert geen BSA, maar studenten moeten wel eerst 42 EC hebben gehaald om aan tweedejaars vakken te mogen meedoen. De programmaopbouw en studeerbaarheid variëren, met name vanwege het grote aantal mogelijke individuele trajecten dat studenten kunnen volgen. Voor jaar 1, dat volledig uit verplichte vakken bestaat die ASW in eigen beheer heeft, is de studeerbaarheid relatief gemakkelijk te managen. De commissie vindt dat dit jaar logisch en studeerbaar is vormgegeven. Voor het tweede en derde jaar is dit moeilijker vast te stellen, omdat voor de domeinen en Master Aansluit Programma's steeds afspraken moeten worden gemaakt met andere opleidingen. De zelfstudie noemt de studeerbaarheid van de postpropedeutische fase na de herinrichting van het programma op dit punt inderdaad (nog) 'niet optimaal'. Studenten en docenten bevestigden dit. De opleiding is bezig nieuwe afspraken te maken om deze problematiek te verminderen. Tijdens de visitatie werd gesteld dat de betrokken onderwijsdirecteuren maandelijks samenkomen om over afstemmingsissues te overleggen.

Zoals eerder aangegeven is de opleiding er veel aan gelegen verschillende MAP's aan te bieden die doorstroming naar verscheidene masteropleidingen mogelijk maken. In combinatie met de verschillende domeinen levert dit tientallen voorgeprogrammeerde trajecten op waaruit de studenten kunnen kiezen. Studenten blijken deze keuzevrijheid hoog te waarderen. De commissie constateert dat de opleiding de taak om het grote aantal programma's zorgvuldig te plannen serieus neemt en daarbij oog heeft voor de kwestie van studeerbaarheid. Ze wijst er echter nogmaals op dat de hoeveelheid domeinen die men nu aanbiedt behoorlijk ambitieus is.

Uit het bestudeerde studiemateriaal heeft de commissie een positieve indruk gekregen van de studielast van de programmaonderdelen. Behalve de reeds genoemde planningsproblematiek in jaar 2 en 3 hadden studenten geen kritiek op dit vlak. Ze vonden het programma niet gemakkelijk maar doenbaar en bleken ze tevreden over de spreiding van de studielast, die met de 8-8-4 wekenindeling evenwichtiger is geworden. Uit de Nationale Studenten Enquête (NSE) blijkt dat ASW-studenten gemiddeld 26,5 uur per week studeren.

2.1.5. *Instroom, rendement, contacturen en staf-studentratio*

Zoals omschreven in de Onderwijs- en Examenregeling, worden studenten met een vwo-diploma en studenten met een relevante hbo-propedeuse toegelaten tot het eerste jaar. In 2009-2010 waren dat er in totaal 139, waarvan 119 met een vwo-diploma, 14 met een hbo-propedeuse, 1 met een buitenlandse vooropleiding en 5 overige. In Bijlage 5 zijn de instroomgegevens opgenomen. Sinds de komst naar Amsterdam heeft de opleiding te maken gehad met een sterke groei van het aantal studenten: tot 2006 lag de instroom nog onder de 30. Tijdens de visitatie maakte het management duidelijk dat de sterke groei de opleiding een beetje verrast heeft. Uiteraard is ASW blij met de gebleken levensvatbaarheid van de opleiding. Ze ambieert een instroom van minimaal 100, maar een sterke groei is lastig om het feit dat groei moet worden voorgefinancierd, bijvoorbeeld om de opleiding meer werkgroepdocenten te kunnen laten inzetten. Voor de werkgroepcolleges worden ook jong afgestudeerden ingezet. De werkdruk is desalniettemin de afgelopen jaren duidelijk gestegen.

In Bijlage 5 zijn eveneens tabellen opgenomen met gegevens over de doorstroom en rendementen van de opleidingen. Ongeveer een kwart van de studenten valt uit na het eerste jaar, een percentage dat een groot deel van de uiteindelijke uitval per cohort uitmaakt. De zelfstudie spreekt in dit verband van de selectiviteit van het eerste jaar: het hoge cijfer illustreert het selecterende en oriënterende karakter van dat eerste jaar. De commissie heeft vastgesteld dat van de herinschrijvers na jaar 1 vervolgens echter minder dan een derde nominaal afstudeert. Gemiddeld twee derde van de herinschrijvers is na vier jaar afgestudeerd. Het rendement van de opleiding ligt daarmee naar het oordeel van de commissie relatief laag. De opleiding ziet op dit vlak echter, zij het nog wat prematuur, een positieve trendbreuk. Wellicht zijn deze positieve signalen op de Operatie Studiesucces terug te voeren. De commissie heeft de indruk dat ook een betere planning en studeerbaarheid van jaar 2 en 3 de cijfers gunstig kunnen beïnvloeden.

De gerealiseerde docent-studentratio van de bacheloropleiding ASW is 1:32, uitgaande van 9.4 fte docenten (onderwijsuren 2011-2012) en 467 ingeschreven studenten. De opleiding kent in het eerste jaar 12 contacturen per week; in jaar 2 en 3 zijn dat er 10.

2.1.6. Staf

De commissie heeft een overzicht van het wetenschappelijk personeel bestudeerd en de kwantiteit en kwaliteit in meerder panelgesprekken aan de orde gesteld. De zelfstudie stelt dat nu ASW zich heeft ontwikkeld tot een middelgrote opleiding waarvan bestaansrecht breed wordt erkend, ze een volwaardige eigen staf zou moeten ontwikkelen. Een belangrijk deel daarvan zou bovendien een gecombineerde onderwijs-onderzoeksinstelling moeten hebben. De commissie beaamt deze conclusie en heeft tegelijkertijd begrip voor de achtergronden die de opleiding schetst bij de problemen die zij tot nu toe heeft ondervonden bij het realiseren hiervan. De vorige visitatiecommissie sprak ook al over de noodzaak van academische inbedding. Discussies over het voortbestaan van de opleiding en institutionele omzwervingen van de opleiding hebben een doortastend personeelsbeleid echter bemoeilijkt. Slechts 32 procent van de staf is in vaste dienst, waardoor de kern van docenten die de opleiding moeten schragen klein is. Daarnaast concludeert de zelfstudie dat het aandeel docenten met een onderzoeksinstelling (19 procent) te beperkt is. Tijdens de visitatie nuanceerde het management deze cijfers door er op te wijzen dat veel docenten weliswaar geen onderzoeksinstelling hebben, maar wel veel onderzoekservaring hebben. Bovendien slaat het percentage van 19 procent op de docenten van ASW zelf, terwijl een deel van het programma wordt gevolgd bij andere opleidingen. Van de meeste MAP- en domeinmodules hebben de docenten wel een onderzoeksinstelling.

De commissie heeft geconstateerd dat de staf te maken heeft met een toenemende werkdruk. Dit geldt zeker voor de juniordocenten, die deels door de groeiende studentenaantallen en vooral door de Operatie Studiesucces met enorme piekbelasting te maken krijgen. Het intensiever studeren impliceert immers tussentijdse toetsen en meer nakijkwerk. Het management lichtte toe zich hiervan bewust te zijn en de werkgroepen (20-25 studenten) zo goed mogelijk over de staf te (her)verdelen. Het 8-8-4 model betekent ook dat het jaar minder uitloophmomenten voor correctiewerk kent. In meerdere gesprekken kwam naar voren dat de opleiding in dit opzicht profijt heeft van de gedreven en enthousiaste sfeer die de opleiding sinds haar start in Almere kenmerkt. De zelfstudie meldt dan ook positieve cijfers over de tevredenheid van studenten over de deskundigheid en didactische bekwaamheid van de staf. Ze baseert zich daarbij op de keuzegids Hoger Onderwijs. Ook de recente scores in de NSE zijn bovengemiddeld: studenten zijn zeer positief over de inhoudelijke deskundigheid van de docenten. Aan de andere kant heeft de commissie kunnen constateren dat er relatief veel verloop is onder het docerend personeel

en dat de studenten hierover kritisch zijn. Voor een deel is het verloop te wijten aan het feit dat jonge, ongepromoveerde docenten graag een mogelijkheid aangrijpen om ergens onderzoek te kunnen doen, zo werd tijdens de visitatie duidelijk.

De opleiding geeft aan haar formatie te willen herschikken conform de richtlijn binnen de sector Sociale Wetenschappen dat minimaal 50 procent van de onderwijsvraag wordt verzorgd door medewerkers in vaste dienst met een gecombineerde onderwijs-onderzoeksaanstelling, of door gepromoveerde docenten in vaste dienst. In een meerjarenplan wordt de noodzaak uitgesproken van de aanstelling van een eigen hoogleraar die als boegbeeld van de opleiding een eigen onderzoeks niche kan ontwikkelen, die recht doet aan het interdisciplinaire karakter van ASW. Met de komst van een nieuwe hoogleraar Urban Studies in 2011 is dit reeds verwezenlijk. De opleiding geeft verder aan een begin te hebben gemaakt met de aanstelling van enkele nieuwe UD's actief op de domeinen Grootstedelijke Problematiek en Conflict Studies. Hiermee wordt het mogelijk de basisvakken van deze domeinen onder ASW-beheer te brengen.

ASW-docenten worden aangetrokken op basis van de gangbare academische eisen, waarbij tevens wordt gelet op een interdisciplinaire achtergrond of deskundigheid op het raakvlak van verschillende disciplines hebben. De zelfstudie geeft aan dat voor 59 procent van de docentstaf geldt dat zij zelf een interdisciplinaire (thematische) opleiding hebben genoten of interdisciplinair onderzoek hebben verricht. Een belangrijk uitgangspunt is dat de hoorcolleges van alle verplichte modules in het eerste en tweede studiejaar van de opleiding in beginsel worden verzorgd door medewerkers in vaste dienst, of met uitzicht op een vaste aanstelling. De werkcolleges die het hoorcollege van een kernmodule ondersteunen worden in beginsel gecoördineerd door de hoofddocent van de betreffende module. Alle docenten in vaste dienst beschikken over het BKO-certificaat; op termijn dient de senior staf ook een SKO te verwerven. De staf wordt verschillende vormen van scholing geboden: alle beginnende docenten in tijdelijke dienst volgen de driedaagse startcursus didactiek in het universitaire onderwijs bij het Centrum Nascholing Amsterdam; tutores doen verplicht mee aan een tweedaagse training; junior medewerkers worden gecoacht door senior staf; en er zijn bijscholingsmogelijkheden via het CSW. Op vrijwillige basis kunnen medewerkers bovendien deelnemen aan een intervisiegroep.

2.1.7. Studiebegeleiding

Op verschillende momenten tijdens de studie biedt de opleiding voorlichting en begeleiding aan studenten. Sinds 2010 is er een intakeprocedure: alle aankomende studenten vullen een digitale vragenlijst in. Wie 'scoort' op bepaalde risicofactoren wordt uitgenodigd om in een gesprek te reflecteren op de studiekeuze. De uitkomst daarvan is niet bindend. Toch blijkt de intakeprocedure te helpen bij het beperken van de uitval in jaar 1. Volgens de zelfstudie versterkt ze bovendien de band tussen de opleiding en studenten. De commissie heeft dit tijdens de visitatie kunnen bevestigen. De studiebegeleiding wordt vervolgens uitgevoerd door de studieadviseur en tutores. De studieadviseur speelt een rol bij het bewaken van de studievoortgang en het adviseren over planning, extracurriculaire activiteiten en individuele trajectkeuzes. De veelheid aan opties en de mate van afstemming die wordt vereist, maken de begeleiding van de studenten bij de trajectkeuzes een arbeidsintensieve en precaire zaak. Omdat studenten in het tweede semester van jaar 1 een overwogen keuze moeten maken voor een MAP en domein, wordt er van de opleiding veel communicatie verlangd. De studenten die de commissie tijdens de visitatie sprak waren positief over de studiebegeleiding, al concludeerden ze dat er op dit vlak ook veel verantwoordelijkheid bij de student wordt gelegd. Eerstejaars meenden dat ze goed waren voorgelicht over de MAP's en domeinen.

De opleiding werkt met een tutorsysteem: eerstejaarsstudenten krijgen een practicumdocent aangewezen die fungeert als eerste aanspreekpunt en kennismakings- en voortgangsgesprekken voert. Ook tijdens het tweede studiejaar blijven de werkgroepdocenten als tutor in de rol van coach en persoonlijk aanspreekpunt. Studenten wordt aangeraden zich in te schrijven voor de werkgroepen die worden verzorgd door hun eigen tutor. In het derde jaar wordt een vaste tutor niet meer noodzakelijk geacht. Wel is er in deze fase een rol weggelegd voor de scriptiebegeleider en de studieadviseur, met wie de studenten kunnen reflecteren op inhoudelijke aspecten van de studie en een studievervolg. Een scriptie sluit inhoudelijk aan bij het gekozen domein. Studenten kunnen zelf het initiatief nemen om binnen het domein een extra begeleider te vinden van buiten ASW.

De commissie heeft geconstateerd dat het tutorsysteem bijdraagt aan de laagdrempeligheid van de begeleiding. De lijnen zijn kort: de studieadviseur spreekt regelmatig met de tutoeren. Studenten zijn zeer tevreden over de algemene sfeer en de bereikbaarheid van docenten, zo blijkt uit evaluaties. De commissie stelt ook vast dat het intensievere onderwijs dat met de Operatie Studiesucces wordt beoogd, meer begeleiding impliceert.

2.2. Overwegingen

De commissie stelt op basis van de zelfstudie, panelgesprekken en de geraadpleegde informatie over de vakinhoud vast dat de bacheloropleiding uitgaat van een voldoende wetenschappelijk georiënteerd programma, dat de studenten goed in staat stelt de beoogde eindkwalificaties op het academische en kennisinhoudelijke vlak te realiseren. De gehanteerde didactische uitgangspunten vloeien logisch voort uit de geformuleerde eindkwalificaties en zijn structureel vertaald naar de verschillende cursussen en het curriculum als geheel. Het programma kent een logische opbouw en besteedt aandacht aan academische en onderzoeksvaardigheden. De manier waarop interdisciplinariteit in grote delen van het programma verweven is, zorgt voor een duidelijk concretisering van het specifieke ASW- profiel dat in de doelstellingen en eindtermen beschreven is.

De commissie meent dat het nieuwe curriculum het bestaande programma op onderdelen verbeterd heeft. Dat geldt bijvoorbeeld voor de spreiding van de studielast en de toegenomen intensiteit van de studieactiviteiten. De commissie heeft de studielast en studeerbaarheid van het programma positief beoordeeld en kan zich vinden in de voorzichtig optimistische verwachtingen die de opleiding van de resultaten van de Operatie Studiesucces heeft. Een aantal inhoudelijke onderdelen zou echter nog verbeterd kunnen worden. De commissie vond de methodologische vakken inhoudelijk in orde, maar zou er voor willen pleiten de verdiepende onderdelen niet te beperken tot de kwantitatieve methoden. Ook zou het een idee kunnen zijn om studenten in een vroeger stadium te laten beginnen met de opzet van hun bachelerscriptie.

De opleiding slaagt er naar het oordeel van de commissie in voldoende samenhang in het programma aan te brengen. Die samenhang wordt beschreven en vormgegeven in vier zinvolle leerlijnen. Waar de leerlijnen ‘onderzoeksvaardigheden’ en ‘academische vaardigheden’ concreet zijn uitgewerkt door verschillende modules en actief worden gecoördineerd, zijn de leerlijnen ‘kennis’ en ‘interdisciplinariteit’ veel impliciet in het curriculum verweven. De commissie acht het wenselijk dat de relatie tussen leerlijnen en curriculumonderdelen expliciet wordt benoemd. De opleiding zal zo meer grip krijgen op de cumulativiteit van de opeenvolgende componenten en de eisen die aan de verschillende vakken van de individuele trajecten moeten worden gesteld. De opleiding zou per leerlijn een coördinator moeten aanwijzen die verantwoordelijk is voor de operationalisering.

Interdisciplinariteit is het kernwoord in het profiel van de opleiding. De commissie meent dat de opleiding het programma zo heeft ingericht dat studenten goed de kans krijgen om in elk geval discipline overstijgend te leren denken. Allereerst aan de hand van de thematische vakken uit het verplichte deel van het ASW-curriculum, waarin een onderwerp vanuit verschillende disciplinaire perspectieven wordt uitgediept. Vervolgens door de afwisseling tussen de disciplinair verdiepende vakken uit het MAP en de thematisch verdiepende vakken uit het domein. Tot slot biedt de bachelorscriptie studenten de kans de specifieke ASW-eindkwalificaties te realiseren. De commissie ziet echter ruimte voor verbetering. De opleiding zou vanaf jaar 1 explicieter in de verschillende programmaonderdelen terug kunnen komen op interdisciplinariteit als rode draad van de opleiding. Om dat in jaar 2 en 3 consequent te kunnen blijven doen is het zaak dat, zoals het management aangaf te ambiëren, de startvakken van alle aangeboden domeinen vanuit ASW zelf verzorgd gaan worden.

In dit verband raadt de commissie de opleiding nogmaals aan kritisch te reflecteren op haar domeinaanbod. Waar de zelfstudie de problemen met afstemming van de programmaonderdelen met andere opleidingen binnen het CSW kenmerkt als ‘kinderziektes’, meent de commissie dat de problemen ook aan een fundamentele punt raken. De opleiding zou helderder voor ogen moeten hebben aan de hand van welke thematische domeinen het onderwijs vanaf jaar 2 inrichten en waarom. De commissie laat deze keuzes uiteraard aan de opleiding zelf, maar geeft wel een aantal overwegingen. Zo valt het haar op dat de opleiding enerzijds begint met een overkoepelend vak onder de naam ‘Gedrag en samenleving’, maar dat anderzijds zowel binnen het curriculum als ook qua aansluitmogelijkheden op masteropleidingen Psychologie buiten beeld blijft. De commissie acht het voorts zeer wenselijk dat het domeinonderwijs verder verknoopt wordt met eigen onderzoekszwaartepunten. Het aantal van vijf is dus om verschillende redenen inderdaad iets om niet dogmatisch aan vast te houden. Om het onderwijs verder te kunnen verknopen met eigen onderzoek, zal de onderzoekservaring van de staf moeten worden uitgebreid.

Tegelijkertijd heeft de commissie echter waardering voor de manier waarop de opleiding er in slaagt de studenten binnen het kader van de te realiseren eindkwalificaties veel keuzevrijheid te bieden. Studenten zijn hierover zeer positief. De voorlichting over de mogelijkheden voor individuele trajecten is daarbij wel een blijvend aandachtspunt. Ook al omdat ASW geen eigen doorstroommaster kent en studenten zich vroeg moeten oriënteren op een mogelijk vervolg in een masteropleiding. De commissie moedigt de opleiding aan te blijven streven naar goede afstemming en communicatie met andere opleidingen in het CSW.

Op een aantal aspecten van de onderwijsleeromgeving ziet de opleiding zelf nadrukkelijk verbeterpunten. De commissie onderschrijft deze punten. In de eerste plaats gaat het daarbij om de omvang en onderzoekservaring van de staf. De commissie is positief over de recente uitbreidingen en de geformuleerde ambities voor het aandeel docenten in vaste dienst, maar concludeert dat de omvang van de staf in combinatie met het didactisch model van de Operatie Studiesucces de werkdruk nog steeds erg hoog maakt. Feitelijk staan de kwantiteit en onderzoekservaring van de staf op zeer gespannen voet met de ambitieuze doelstelling van het interdisciplinaire onderwijsprogramma van ASW. Van de didactische kwaliteiten van de docenten heeft de commissie wel een positieve indruk gekregen. De staf is zeer gedreven en bovendien zeer benaderbaar voor studenten.

In de tweede plaats zou echter het rendement van de opleiding omhoog kunnen. De commissie raadt de opleiding dan ook aan kritisch te blijven kijken naar de redenen van

uitval en naar mogelijke verbeteringen op het vlak van studeerbaarheid. Een derde verbeterpunt betreft het internationaliseringbeleid. Volgens de commissie zou de opleiding meer kunnen doen om studenten te stimuleren een deel van het programma in het buitenland te volgen, en zou zij er naar moeten streven een dergelijk verblijf in het programma inpasbaar te maken. De toenemende internationalisering binnen het eigen CSW ziet de commissie als positieve ontwikkeling.

De verschillende onderdelen van de onderwijsleeromgeving overziende komt de commissie tot de conclusie dat Standaard 2 als voldoende moet worden beoordeeld. De evidente zwaktes worden naar haar mening voldoende gecompenseerd door positieve aspecten. De studenten kunnen op basis van deze leeromgeving in staat worden geacht de eindkwalificaties te realiseren. Het is de commissie tijdens de visitatie bovendien duidelijk geworden dat de opleiding zeer wel in staat is op basis van feedback en evaluaties het programma inhoudelijk bij te sturen. De commissie heeft er vertrouwen in dat de opleiding zich waar mogelijk nog zal verbeteren.

2.3. Conclusie

Bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

3.1. Bevindingen

Dit hoofdstuk onderzoekt eerst het systeem van toetsing en beoordeling (3.1.1.), dat meer specifiek wordt toegelicht voor de eindscriptie (3.1.2.). Vervolgens komt de vraag aan de orde of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren. Deze vraag wordt beantwoord in een paragraaf over de kwaliteit van de scripties (3.1.3.) en een paragraaf over de positie van ASW-alumni in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt (3.1.4.)

3.1.1. Systeem van toetsing en beoordeling

Omdat het systeem van toetsing een cruciale waarborg is voor het realiseren van de geformuleerde leerdoelen, heeft de commissie stilgestaan bij de validiteit van toetsen en beoordelingen. De UvA heeft in 2010 en 2011 het nieuwe Kader Toetsbeleid opgesteld. Het College en de Graduate School of Social Sciences hebben dat nader gespecificeerd tot een pakket van maatregelen en acties om de kwaliteit van de toetsing en het niveau van de opleiding te waarborgen. Begin 2012 is een werkgroep geïnstalleerd met vertegenwoordigers van examencommissies en een externe toetsingsdeskundige. Deze groep werkt het algemene toetsingskader Sociale Wetenschappen nader uit tot concrete voorschriften en procedures. Voor een groot deel bestaat dit uit het expliciteren van bestaande toetsingspraktijken. In de zelfstudie wordt in een schema aangegeven welke voorwaarden er gelden in het toetsproces, welke actoren voor de uitwerking verantwoordelijk zijn en in hoeverre het beleidspunt in praktijk gerealiseerd is. De commissie heeft kunnen concluderen dat veel van de genoemde onderdelen al praktijk zijn. Het gaat bijvoorbeeld om het benoemen en controleren van de relatie tussen de eindtermen en de leerdoelen per vak, regels en procedures rond planning en

uitvoering van tentamens, het gebruik van antwoordmodellen, scriptiehandleidingen en scriptiebeoordelingsformulieren.

De zelfstudie stelt vast dat de voornaamste onderdelen die nog moeten worden doorgevoerd bestaan uit extra controle op de kwaliteit van de toetsing (tentamens en papers) en op de kwaliteit van de eindscripties. Tijdens de visitatie werd toegelicht dat hiertoe inmiddels een Toetsing Commissie (TC) voor ASW is ingesteld. Deze commissie doet jaarlijks steekproefsgewijs onderzoek naar de validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid van tentamens, papers en scripties. De controle is gespreid over zes vakken uit de drie studie jaren. De Examencommissie vraagt van tevoren tentamens, papers, scripties, antwoordmodellen en beoordelingen op en doet op basis van haar bevindingen over de kwaliteit ervan aanbevelingen aan de opleiding. De visitatiecommissie heeft tijdens het bezoek aan de UvA het verslag kunnen inzien van de eerste controlesessie waar de toetsing van zes vakken uit het ASW-curriculum zeer systematisch onder de loep werd genomen. Tijdens de visitatie lichtte de examencommissie toe dat deze werkwijze inmiddels binnen de faculteit als *best practice* gekopieerd wordt. Het is de bedoeling dat het verslag van de TC wordt gedeeld met de staf op de jaarlijkse ASW-onderwijsdag, waar verbeteringen worden voorgesteld en besproken met de docenten.

De visitatiecommissie heeft ook zelf steekproefsgewijs naar toetsen gekeken en daarvan vastgesteld dat ze aansloten bij de gestelde leerdoelen en van een acceptabel niveau waren. Uit de bestudeerde vakinformatie blijkt dat de opleiding verschillende toetsvormen hanteert, van schriftelijke (deel)tentamens en interviews tot essays en presentaties. Uit evaluaties blijkt dat studenten tevreden zijn over de afwisseling in toetsvormen en over de aansluiting van toetsing en beoordeling bij de inhoud van de opleiding.

Uit de zelfstudie worden de volgende uitgangspunten rond toetsing genoemd:

- toetsen worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van bevoegde examinatoren;
- de aard en inhoud van de toetsing worden expliciet opgenomen in de studiehandleidingen, evenals de beoordelingscriteria voor papers en essays;
- docenten maken bij de beoordeling van tentamens in principe gebruik van antwoordmodellen en bij schrijfoopdrachten van een uitgebreid beoordelings- en feedbackformulier;
- wanneer onderwijsonderdelen door meer dan één docent worden verzorgd, is intercollegiale afstemming een garantie voor de kwaliteit van de beoordeling;
- voor de eindscriptie bestaat een aparte handleiding en een beoordelingsformulier;
- de beoordeling van eindscripties vindt altijd plaats door twee docenten, van wie minimaal één bevoegd examinator;
- binnen de opleiding geldt dat alleen compensatie van onvoldoende deelresultaten kan plaatsvinden binnen een studieonderdeel en niet tussen afzonderlijke studieonderdelen.

Onderdeel van het 8-8-4 curriculum is verder dat er hooguit twee vakken parallel lopen en dat programmaonderdelen van 6 EC minimaal twee toetsen hebben (onderdelen van 12 EC minimaal drie). Dit betekent dat ASW-studenten in het nieuwe curriculum vaker getoetst worden. Ook krijgen studenten onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid opdrachten en papers die als onvoldoende zijn beoordeeld voor het einde van de looptijd van de cursus te repareren.

3.1.2. *Systeem van toetsing: de scriptie*

De bacheloropleiding wordt afgesloten met een scriptie van 18 EC, die de opleiding beschouwt als een integratief toetsmoment. De scriptie is gekoppeld aan het gekozen domein en wordt georganiseerd in de vorm van een projectgroep. Studenten schrijven de scriptie individueel en dienen daarin een groot aantal eindtermen te realiseren (geconcretiseerd in vijf leerdoelen). Ze dienen te laten zien dat ze in staat zijn een interdisciplinair onderzoek op te zetten en uit te voeren. In de colleges van de projectgroep staat een handboek centraal over interdisciplinair onderzoek doen. Beoordelaars letten op de manier waarop studenten antwoord geven op een zelfstandig geformuleerde vraagstelling en daarbij informatie vanuit meer dan één discipline benutten.

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding voor de scriptie gebruik maakt van een handleiding en een standaard beoordelingsformulier. Het beoordelingsformulier is zowel voor studenten als docenten een checklist van de voorwaarden waaraan scripties moeten voldoen. Studenten krijgen feedback over hoe ze scoren op de verschillende criteria. Als een student bedenkingen heeft bij het eindcijfer, biedt de examencommissie de mogelijkheid de scriptie opnieuw te laten beoordelen door een andere docent of een lid van de examencommissie. Recentelijk is de TC gestart met systematische steekproeven van de beoordeling van bachelorscripties.

De commissie heeft tijdens het bezoek bij management, docenten en studenten navraag gedaan naar de verschillende aspecten van het bachelorscriptiebeleid en stelt vast dat het toetsbeleid in basis goed functioneert. Zij juicht toe dat dubbele beoordeling van scripties een staande praktijk is die is vastgelegd in het OER. Ze heeft waardering voor het initiatief om een toetscommissie systematisch steekproeven te laten nemen om de kwaliteit van scripties te bewaken.

3.1.3. *Gerealiseerde eindkwalificaties: de scriptie*

Om zich een beeld te vormen van het niveau dat studenten in de opleiding bereiken en de mate waarin ze er in slagen de eindkwalificaties te realiseren, heeft de commissie een steekproef genomen van vijftien bachelorscripties. Die scripties werden bewust gekozen uit verschillende beoordelingscategorieën. De commissie heeft daardoor goede en minder goede afstudeerwerken onder ogen gehad. In het algemeen waren deze van voldoende niveau voor een wetenschappelijke bacheloropleiding en van voldoende omvang voor een waardering van 18 EC, al had in enkele gevallen meer literatuur gebruikt moeten worden. De scripties waren logisch opgebouwd en bevatten over het algemeen een juiste toepassing van methoden en technieken. De commissie kon zich in de meeste gevallen vinden in de becijfering.

Een aantal zaken viel de commissie op. Er waren enkele scripties bij die geen of nauwelijks empirisch onderzoek bevatten en waarvan de theoretische verantwoording mager was. Dit leek de commissie strijdig met de leerdoelen van de scriptie zoals geformuleerd in de vakomschrijving. Tijdens de visitatie lichtte het opleidingsmanagement toe dat tot recent mogelijk was een scriptieonderzoek te beperken tot een literatuurstudie. In de huidige omschrijving staat dat studenten sociaal-wetenschappelijke methoden en technieken van dataverzameling en -analyse in de praktijk dienen toe te passen. Studenten moeten zelf onderzoek doen en in hun scriptie de hele empirische cyclus doorlopen. Studenten bevestigden dit. De commissie wijst in dit verband nogmaals op haar aanbeveling onder Standaard 2 over verdieping van (kwalitatieve) onderzoeksmethoden.

Wat de commissie ook opviel was dat een aantal (weliswaar niet hoog becijferde) scripties uitgingen van onhelder geformuleerde probleemstellingen en onderzoeksvragen, die een

adequate theoretische inbedding en consistente uitvoerbaarheid van de scriptie bemoeilijken. Ook schortte het hier en daar aan het voldoende definiëren van centrale begrippen. Uit de eerder genoemde steekproef door de Toetsing Commissie ASW (maart 2012) werden voor enkele scripties vergelijkbare conclusies getrokken. Problemen bij deze aspecten van het scriptieonderzoek lijken de commissie bij uitstek te vragen om ingrijpen in een vroeg stadium. De opleiding dient dus scherp te blijven op de begeleiding van de scriptie vanaf het begin. Er dient bovendien voldoende tijd te zijn om op een voorgestelde onderzoeksopzet te reflecteren.

Een laatste kritische kanttekening bij de scripties betreft de beoogde interdisciplinariteit. Naar oordeel van de commissie komt deze maar in bescheiden mate in de bestudeerde afstudeerwerken terug. De meeste onderzoeken blijven binnen de lijnen van een specifieke discipline en zijn methodologisch bescheiden van opzet. De commissie begrijpt dat het lastig is in een bacheloropleiding het niveau te bereiken waarop studenten een sociaal-wetenschappelijk vraagstuk kunnen onderzoeken vanuit een interdisciplinair perspectief binnen de definitie die de opleiding zelf ambitieus geformuleerd heeft (vgl. Standaard 1). Alumni hadden opvallend genoeg echter zonder uitzondering het idee dat ze de doelstelling van interdisciplinariteit wel degelijk hadden waargemaakt in hun scriptie. Dit bevestigt de commissie in haar beeld dat waar men spreekt over interdisciplinariteit, veel eerder wordt bedoeld: disciplineoverstijgend denken. Zo geformuleerd kan bevestigd worden dat alle eindkwalificaties behaald worden.

In het verlengde daarvan merkt de commissie op dat het veelal ontbreken van een interdisciplinaire aanpak in de bachelorscripties voortvloeit uit de eisen die aan scripties gesteld worden. Uit het overzicht van gestelde leerdoelen per curriculumonderdeel blijkt namelijk dat het geen vereiste is dat studenten binnen de scriptie zelf een interdisciplinair perspectief innemen en kennis uit verschillende sociaalwetenschappelijke disciplines in een interdisciplinaire aanpak combineren. Een van de leerdoelen is als volgt geformuleerd: 'studenten kunnen een aantal sociaal-wetenschappelijke methoden en technieken van dataverzameling en -analyse in de praktijk van een onderzoek toepassen.' Eindterm 9 van de opleiding, over het kunnen integreren van verschillende disciplines, is daarmee niet vertaald in een leerdoel van de scriptie. Het combineren van verschillende disciplinaire perspectieven in een scriptie zou volgens de commissie het best kunnen worden bewaakt door twee begeleiders vanuit verschillende achtergronden. Dat is nu niet verplicht.

3.1.4. *Gerealiseerde eindkwalificaties: alumni*

Naast het niveau van de scripties geeft ook de doorstroom naar verschillende masteropleidingen en naar de arbeidsmarkt inzicht in de mate waarin studenten er in slagen de eindkwalificaties van de opleiding te realiseren. In de zelfstudie wordt op beide elementen ingegaan. Een alumnionderzoek uit 2011 laat zien dat ASW-afgestudeerden in meer dan veertig verschillende masteropleidingen terechtkomen en dat maar een zeer kleine minderheid de aansluiting naar de masterfase slecht vindt. Tijdens het panelgesprek met alumni werden deze conclusies bevestigd. De gespreksdeelnemers hadden allemaal hun studie voortgezet, in uiteenlopende masteropleidingen waarvoor ze zich met hun ASW-bachelor goed voorbereid achtten. Ze oordeelden positief over de theoretische reikwijdte van hun curriculum en de mate waarin ze hadden geleerd snel te kunnen schakelen tussen verschillende denkwijzen en perspectieven. Dat komt goed van pas in banen waarin je een netwerkpositie moet kunnen vervullen. Ze vonden daarnaast dat hun studie grote nadruk had gelegd op academisch schrijven en presenteren en dat ze daarvan in hun masteropleiding en beginnende carrières de vruchten konden plukken. In het gesprek met de alumni werd het

beeld bevestigd dat ASW in Almere is begonnen als hechte club studenten en docenten en dat deze cultuur zich in Amsterdam heeft kunnen voortzetten.

De alumni bleken de relatief grote keuzevrijheid in hun curriculum zeer te hebben gewaardeerd, maar concludeerden dat het plannen van het studieprogramma wel vaak puzzelen was. ASW-studenten moeten er tegen kunnen dat de opties niet altijd ruim van te voren volledig helder zijn, zo meenden ze. Goede communicatie over de programmamogelijkheden en doorstroommogelijkheden vonden zij essentieel. De zelfstudie stelt dat voor een goed zicht op de aansluiting tussen bachelor- en masterfase ad hoc wordt overlegd met de diverse masteropleidingen binnen de Graduate School of Social Sciences van de FMG.

Van de ASW-afgestudeerden volgt 87 procent na de bacheloropleiding een andere studie. Toegang tot de arbeidsmarkt verloopt dus vooral via een vervolgopleiding. Volgens de zelfstudie is het in kaart brengen van de arbeidsmarktpositie van alumni daardoor niet eenvoudig. De breedte van de specialisatiemogelijkheden leidt er bovendien toe dat er geen eenduidig beroepsprofiel vast te stellen is. Veel hangt af van de gekozen specialisatie, de gekozen masteropleiding en de arbeidsmarktsituatie. De meerderheid van de alumni vindt het niveau de eerste baan niet goed aansluiten op het niveau van de genoten opleiding. Dit is deels te wijten aan de algemene arbeidsmarktsituatie voor sociale wetenschappers: een tekort aan geschikte banen op niveau. Tevredenheid over de aansluiting van de inhoud van de baan op de inhoud van de opleiding is er wel. Ook geven de alumni aan dat ze genoeg inhoudelijke en disciplinaire kennis hebben voor samenwerking met disciplinair geschoolden. Van de respondenten is dan ook 91 procent achteraf tevreden over de keuze voor de opleiding ASW.

Al eerder kwam ter sprake dat de opleiding de banden met de arbeidsmarkt wil versterken. De alumnivereniging en Raad van Advies zijn daarvoor goede instrumenten. Tijdens de visitatie stelden zowel studenten als alumni dat het uitbreiden van het aantal gastcolleges en -sprekers hierop een zeer waardevolle aanvulling zou zijn. De specifieke waarde van de opleiding ligt op het vlak van interdisciplinariteit, het kunnen benoemen van de verschillende perspectieven en hoe die zich tot elkaar verhouden, en het kunnen schakelen tussen verschillende niveaus. Het is wel zaak studenten zich van deze kwaliteiten bewust te laten zijn om te weten waar hun kansen op de arbeidsmarkt liggen.

3.2. Overwegingen

Na bestudering van het toetsbeleid concludeert de commissie dat dit voldoet. De opleiding hanteert toetsvormen die goed aansluiten op de vakinhoud en de gestelde leerdoelen. De variatie in gehanteerde toetsvormen vindt zij daarbij zinvol. De toetsprocedures zijn fair en functioneel en de rollen van de verschillende betrokken gremia zijn helder gedefinieerd. De commissie concludeert dat er een concreet beleid in werking is dat erop is gericht nog beter te waarborgen dat het toetsen adequaat gebeurt en dat studenten de gestelde eindkwalificaties realiseren. De commissie is positief over het initiatief om een Toetsing Commissie systematisch de kwaliteit van tentamens en andere toetsen te laten monitoren en op basis daarvan gerichte verbeteringen door te voeren. In combinatie met de evaluatiesystematiek die de opleidingscommissie hanteert, heeft de opleiding hiermee voldoende instrumenten in handen om de kwaliteit van de opleiding te waarborgen. De commissie ziet daarbij net als de opleiding een aandachtspunt voor de vakken die studenten buiten ASW volgen in hun individuele trajecten. De toetskwaliteit van die vakken wordt elders gewaarborgd, maar het is aan de opleiding om scherp in de gaten te houden welke eindkwalificaties in deze programmaonderdelen worden gerealiseerd.

Na het bestuderen van een selectie van recente bachelorscripties stelt de commissie vast dat studenten bij afronding van de opleiding beschikken over de kennis en vaardigheden die hen kwalificeren voor verdere studie of het betreden van de arbeidsmarkt. Studenten blijken in het algemeen goed in staat een onderzoek op te zetten en te rapporteren over de behaalde resultaten. De becijfering van hun scripties was in orde. Wel zag de commissie een aantal aandachtspunten. Zo wijst ze op het belang van de empirische component van het scriptieonderzoek en de noodzaak om voldoende aandacht te besteden aan de verdieping van kwalitatieve onderzoeksmethoden. Ook het aspect van interdisciplinariteit, een van de centrale doelstellingen van de opleiding, verdient blijvende aandacht. De ambitie om studenten verschillende disciplinaire perspectieven te laten combineren in één onderzoek blijkt hoog gegrepen. Waar het curriculum goed lijkt ingericht om interdisciplinariteit als specifieke vorm van kennis te ontwikkelen, zou de opleiding moeten nagaan hoe zij studenten deze kennis in een scriptie nog beter kunnen laten verzilveren. In de fase van de scriptieopzet is daar wat te winnen. Datzelfde geldt voor begeleiding door twee docenten met verschillende disciplinaire achtergronden.

De commissie concludeert dat de theoretische reikwijdte van het ASW-curriculum voldoende is om afgestudeerden succesvol te laten doorstromen in zeer uiteenlopende masteropleidingen. Daarmee slaagt de opleiding er in een van haar belangrijkste doestellingen te realiseren. De meerwaarde van ASW alumni zit duidelijk in hun vermogen disciplineoverstijgend te denken en te schakelen tussen verschillende perspectieven. De commissie bevestigt dat het programma inhoudelijk en methodisch-technisch een goed fundament biedt waarmee de eindkwalificaties worden gerealiseerd.

3.3 Conclusie

Bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen: de commissie beoordeelt Standaard 3 als **voldoende**.

Algemeen eindoordeel

De commissie is van oordeel dat Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam een gedegen bacheloropleiding is, die voldoet aan de eisen die daaraan op basis van het domeinspecifieke referentiekader en de Dublin descriptoren gesteld worden. Het onderwijs is van een goed niveau en het curriculum is logisch en wel doordacht opgebouwd. Hoewel de commissie enkele verbeterpunten heeft gesignaleerd, is zij er van overtuigd dat de onderwijsleeromgeving studenten goed in staat stelt om de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing, en heeft bovendien aangetoond op dit vlak een sterke professionaliseringslag te maken. De commissie is van oordeel dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Algemene Sociale Wetenschappen* als **voldoende**.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

Prof. dr. L. (Luk) van Langenhove is sinds 2001 directeur van het onderzoeksinstituut voor vergelijkende regionale integratiestudies van de Universiteit van de Verenigde Naties (UNU-CRIS) te Brugge. Voorheen was hij verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel en aan het Belgische Federale Wetenschapsbeleid waar hij de functie van Adjunct Secretaris-Generaal uitoefende. Hij doceert ook aan de Vrije Universiteit Brussel, de Université Libre de Bruxelles en het Europacollege. Hij publiceerde o.a. de monografieën *Innovating the Social Sciences* (Vienna: Passagen 2007) en *Building Regions* (London: Ashgate 2011) en was (mede-)uitgever van o.a. *People and Societies* (London: Routledge 2011), *Positioning Theory* (met Rom Harré; Oxford: Basil Blackwell) en *The EU as a global actor* (met Fred Soderbaum; London: Routledge 2008). Daarnaast verschenen talloze artikelen van zijn hand in tijdschriften zoals *Global Policy*, *Global Governance*, *The Journal of European Integration*, *Review of International Studies* en *The Journal for the Theory of Social Behaviour*. Van 2005 tot 2010 was hij ondervoorzitter van de International Social Sciences Council.

Prof. dr. P. (Peter) Vermeersch is als onderzoeksprofessor politieke wetenschappen verbonden aan de Faculteit Sociale Wetenschappen van de Universiteit van Leuven (KU Leuven). Hij promoveerde in 2002 en was nadien onder meer gastonderzoeker aan de Universiteit van Harvard. Momenteel is hij geaffilieerd aan het Instituut voor Internationaal en Europees Beleid en het Center for Research on Peace and Development, beide aan de KU Leuven. Hij publiceerde de boeken *The Romani Movement: Minority Policy and Ethnic Mobilization in Contemporary Central Europe* (New York, Oxford: Berghahn Books 2006) en *Het vredesfront* (Leuven, Den Haag: Acco 2011). Daarnaast verschenen talloze academische artikelen van zijn hand in tijdschriften als *Journal of Ethnic and Migration Studies*, *European Journal of Sociology*, *Ethnic and Racial Studies*, en *Human Rights Quarterly*. Vermeersch publiceert ook essays en poëzie. Hij is redactielid van *Nationalities Papers* (Taylor and Francis) en van *Karakter*, een Nederlandstalig tijdschrift over alle aspecten van de wetenschap. Hij is bestuurslid van PEN-Vlaanderen en een van de mede-organisatoren van de G1000, een grootschalig politiek-deliberatief initiatief in België.

Prof. dr. R. (Romke) van der Veen is sinds 2004 als hoogleraar Sociologie van Arbeid en Organisatie verbonden aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Momenteel is hij daar voorzitter van de capaciteitsgroep Sociologie en directeur van de opleiding Sociologie. Eerder was hij als hoogleraar Bestuursociologie verbonden aan de Universiteit Twente en als Universitair (hoofd)docent aan het Centrum voor Beleid en Management van de Universiteit Utrecht en aan de opleidingen Bestuurskunde en Sociologie van de universiteit Leiden. Zijn onderzoeksterrein betreft de inrichting, organisatie en uitvoering van overheidsbeleid, in het bijzonder op het terrein van de sociale zekerheid, het arbeidsmarktbeleid en de gezondheidszorg. Hij promoveerde in 1990 op *De sociale grenzen van beleid*. Een onderzoek naar de uitvoering van het stelsel van sociale zekerheid aan de Universiteit Leiden. Recente boekpublicaties: *Omstreden Solidariteit* (Amsterdam: Aksant 2010) en *The Transformation of Solidarity. Changing Risks and the Future of the Welfare State* (Amsterdam: AUP 2011). Van 2000 tot 2007 was Romke van der Veen lid en vice-voorzitter van het College voor Zorgverzekeringen. Momenteel is hij verder actief als voorzitter van het Kennisplatform Werk en Inkomen en als voorzitter van de Toetsingscommissie Wet Werk en Bijstand.

Prof. dr. A.W. (Wouter) van Haaften studeerde Nederlandse taal- en letterkunde, theologie, muziek, en filosofie (Utrecht, New York) en promoveerde op een dissertatie over epistemologisch relativisme (Leiden). Van 1983 t/m 2004 was hij hoogleraar Filosofie en geschiedenis van opvoeding, vorming en onderwijs aan de Nijmeegse universiteit, met vele publicaties op dat gebied, in het bijzonder ook van de ontwikkelingsfilosofie. Hij was o.m. voorzitter van de subfaculteit Pedagogische wetenschappen en onderwijskunde en ruim zes jaar lid van het bestuur en vicevoorzitter van de faculteit Sociale wetenschappen. Ook vervulde hij lange tijd het voorzitterschap van het landelijk Kohnstamm-netwerk voor de begeleiding van promovendi op het vakgebied. Naast zijn wetenschappelijke activiteiten was (en is) hij actief als dirigent van diverse koren en orkesten. Eerder was hij lid van de visitatiecommissie Pedagogische wetenschappen en Onderwijskunde.

Mw. L. (Lisa) Ebbers is derdejaars bachelorstudent Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Utrecht. Tijdens haar studie vervulde zij een bestuursfunctie bij de Utrechtse Faculteitsvereniging der Sociale Wetenschappen. Thans is zij actief als student-lid van het managementteam van haar opleiding. In deze functie denkt zij mee over ontwikkelingen binnen het curriculum en is zij betrokken bij voorlichtingsactiviteiten

Mw. J. (Janneke) Bokkes heeft VWO gedaan op het VeenLanden College te Mijdrecht. In de vijfde klas verbleef zij voor een uitwisseling drie weken in een Duits gastgezin als Preistragerin van het Prämienprogramm van de Pedagogischer Auschtauschdienst. Na haar eindexamen heeft ze een jaar gereisd, om in 2010 te beginnen met de studie Algemene Sociale Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Daar is ze onder andere actief als studentvoorlichter.

Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader

ASW is geen discipline en kan daarmee niet leunen op gewicht van eigen geschiedenis. Wel zijn de uitgangspunten van ASW als opleiding geënt op een aantal belangrijke ontwikkelingen in sociale wetenschappen die ruimte geven aan een opleiding als ASW. Voorafgaand aan de visitatie van de Amsterdamse en Utrechtse ASW-opleidingen hebben zij in overleg de criteria vastgelegd waaraan de academische bacheloropleiding ASW moet voldoen. Zij hebben daarbij aansluiting gezocht bij de bevindingen van de vorige visitatiecommissies, die in 2007 de opleidingen in Utrecht en Amsterdam hebben beoordeeld. Het uitgangspunt bij het opstellen van criteria is dat ASW een zelfstandige opleiding is met eigen doelstellingen. Die doelstellingen zijn enerzijds ontleend aan het specifiek eigen interdisciplinaire en probleemgerichte karakter van ASW en anderzijds aan het veld van toepassingen waarop de opleiding voorbereidt.

In de laatste decennia is er in de sociale wetenschappen sprake van twee ten dele haaks op elkaar staande tendensen. Enerzijds brengt de wetenschappelijke ontwikkeling een steeds grotere specialisatie met zich mee: specifieke onderwerpen worden dieper uitgegraven en kennisbestanden op verschillende terreinen zijn inmiddels dermate complex dat alleen specialisten zich die tot in details kunnen eigen maken. Anderzijds wordt een sterke behoefte tot synthese opgemerkt, de mogelijkheid om specifieke kennis te integreren in modellen van een hogere orde. Het is vooral aan deze laatste tendens dat ASW haar bestaansrecht ontleent.

In onderzoek en theorievorming is zowel inhoudelijk als methodologisch sprake van een ontwikkeling in de richting van een grotere mate van interdisciplinariteit. Sociale wetenschappers zijn er meer van doordrongen geraakt dat mens en maatschappij in hun vervlechting bestudeerd kunnen en dienen te worden. Zo hebben vanuit de maatschappijwetenschappelijke hoek veel geciteerde auteurs als Pierre Bourdieu en Anthony Giddens betoogd dat traditionele sociologische variabelen niet voldoen om sociale verschijnselen te kunnen verklaren en hebben zij mensen als actoren een veel centralere rol gegeven in hun theorievorming. Een invloedrijk ontwikkelingspsycholoog als Arnold Sameroff betoogt dat complexe individuele werkelijkheden alleen te bevatten zijn in complexe modellen en dat openingen in de richting van enerzijds de biologie en biochemie (genen, brein), maar ook richting maatschappij (sociale en culturele context) noodzakelijk zijn om gedrag van mensen te kunnen begrijpen.

Sameroff observeert dat de grotere complexiteit in conceptualisering ook methodologische en statistische consequenties heeft en te zien is in de beweging waarin univariate, vaak disciplinegebonden modellen plaats maken voor multivariate, interdisciplinaire modellen. Statistiek die eens gebruikt werd om eenvoudige verschillen tussen groepen of samenhangen tussen variabelen op te sporen is daaraan aangepast met de komst van complexe structurele vormen van modellering. Het denken, voelen en gedragen van mensen zelf en de sociale en culturele context waarin zij leven, en de interactie tussen die twee worden verder steeds minder cross-sectioneel en tendentieel meer longitudinaal onderzocht. Kortom, steeds vaker wordt geprobeerd verklarende factoren van verschillend niveau in modellen te integreren; operationalisaties van maatschappelijke, sociaalpsychologische en individuele factoren komen op verschillende niveaus in hetzelfde model terug. De sociale wetenschappen zijn daarmee sterker interdisciplinair van aard geworden.

Voor de praktijk van het onderzoek heeft dit als consequentie gehad dat onderzoekers minder solitair zijn gaan optreden en zijn gaan samenwerken in teams waarin een grote

verscheidenheid aan inhoudelijke, methodologische en statistische kennis aanwezig is. Daarmee zijn ook de schotten tussen (de verschillende velden in de) gedrags- en maatschappijwetenschappen deels neergehaald.

Interdisciplinariteit vraagt om een brede methodologische oriëntatie met ruimte voor zowel kwantitatieve als kwalitatieve methoden en technieken van onderzoek. In de praktijk moeten ASW-ers in staat zijn een onderzoeksbenadering te kiezen die recht doet aan de grotere complexiteit in conceptualisering die past bij hun interdisciplinaire ambitie. Een meer omvattend en integrerend begrip van de mens-maatschappij interactie vereist het creatief en constructief combineren van kennis uit een veelheid van mogelijke disciplines, waaronder de sociologie, psychologie, sociale geografie, politicologie, antropologie, en communicatiewetenschap. Daarbij ligt in de Utrechtse opleiding een focus op sociologie, psychologie en antropologie, in Amsterdam tevens op sociale geografie en politicologie.

ASW heeft al vanaf 1985 aan de Universiteit van Utrecht en sinds 2003 aan de Universiteit van Amsterdam op de bovenstaande ontwikkelingen en kenmerken ingespeeld en door het onderwijs te enten op een tweetal uitgangspunten.

1. Ten eerste, de studie van interactie tussen mens en maatschappij vraagt om onderwijs in conceptuele modellen die interdisciplinair van aard zijn.
2. Maar wel, ten tweede, disciplines hebben hun eigen tradities in zowel theoretische en methodologische zin, en niet alle conceptuele elementen laten zich probleemloos samenvoegen in modellen met meerdere niveaus van verklaring. Interdisciplinariteit is daarmee zowel conceptueel als methodologisch en statistisch een verschijnsel dat heel praktische (hoe conceptuele elementen te integreren en onderzoeken?) en wetenschapsfilosofische (welke elementen laten zich al dan niet probleemloos integreren; wat is de potentiële meerwaarde van geïntegreerde modellen?) vragen oproept die in onderwijs aan bod moeten komen.

De opleiding ASW laat zich dan uittekenen in een tweetal elementen.

1. Studenten worden vertrouwd gemaakt met belangrijke theorieën, inzichten en begrippen uit de gedrags- en maatschappijwetenschappen. De nadruk ligt op die begrippen en theorieën uit de gedrags- en maatschappijwetenschappen die inzicht geven in de wederzijdse bepaling van mens en samenleving. Daarnaast is grondige kennis van een divers scala aan onderzoeksmethoden en statistische technieken van analyse een belangrijk aspect van de opleiding.
2. Ten tweede wordt in de opleiding systematisch ingegaan op kwesties van interdisciplinariteit en op de (on)mogelijkheden, vragen en problemen die zich voordoen bij de combinatie en integratie van inzichten uit verschillende wetenschappen.

Dit levert de volgende uitgangspunten voor het curriculum op:

- De centrale vraag naar de relatie tussen mens en samenleving wordt bestudeerd aan de hand van gedrags-, maatschappij- en cultuurwetenschappelijke inzichten.
- De presentatie van begrippen, theorieën en disciplinaire benaderingen vindt plaats vanuit hun bijdrage aan inzicht in die centrale vraag.
- De opleiding schoolt de studenten in een scala aan kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden.

- De (on)mogelijkheden, vragen en problemen bij interdisciplinaire combinatie en integratie van verschillende wetenschappelijke inzichten komen aan bod via voorbeelden van integratieve theorieën en wetenschapstheoretische reflectie.
- (Inter)disciplinaire inzichten en benaderingen worden in samenhang met actuele sociale vraagstukken en waar mogelijk in een vergelijkend (historisch, internationaal) perspectief aan de orde gesteld.

Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties

Eindtermen gerelateerd aan Domeinspecifiek Referentiekader en Dublin descriptoren

D.S.K.	Eindtermen ASW UvA	Dublin descriptoren
<p>De centrale vraag naar de relatie tussen mens en samenleving wordt bestudeerd aan de hand van gedrags-, maatschappij- en cultuurwetenschappelijke inzichten.</p> <p>De presentatie van begrippen, theorieën en disciplinaire benaderingen vindt plaats vanuit hun bijdrage aan inzicht in die centrale vraag.</p> <p>De opleiding schoolt de studenten in een divers scala aan kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden.</p>	<p>De afgestudeerde student:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. heeft algemene kennis van en inzicht in centrale concepten, modellen, theorieën, probleemstellingen en (inter-)disciplinaire wijzen van benadering van de sociale wetenschappen; 2. heeft specifieke kennis van en inzicht in centrale concepten, modellen, theorieën, probleemstellingen en (inter-)disciplinaire wijzen van benadering binnen de individuele specialisatie; 3. heeft kennis van de belangrijkste methoden en technieken van kwantitatief en kwalitatief sociaal-wetenschappelijk onderzoek; 4. heeft algemene kennis van en inzicht in de samenhang der maatschappij- en gedragswetenschappen en in het bijzonder de samenhang binnen de gekozen specialisatie. 	<p>Kennis en inzicht</p> <p>Heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied, waarbij wordt voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit wordt overtroffen; functioneert doorgaans op een niveau waarop met ondersteuning van gespecialiseerde handboeken, enige aspecten voorkomen waarvoor kennis van de laatste ontwikkelingen in het vakgebied vereist is.</p>
<p>(Inter)disciplinaire inzichten en benaderingen worden in samenhang met actuele sociale vraagstukken en waar mogelijk in een vergelijkend (historisch, internationaal) perspectief aan de orde gesteld.</p> <p>De (on)mogelijkheden, vragen en problemen</p>	<p>De afgestudeerde student:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. is in staat de kennis van kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethoden te gebruiken om onder begeleiding een wetenschappelijk onderzoek uit te voeren; 6. is in staat wetenschappelijke theorieën toe te passen om vraagstukken op het terrein van gedrag en samenleving te analyseren; 7. is in staat vakliteratuur rond een maatschappelijk vraagstuk te verwerken en toe te passen. 	<p>Toepassen kennis en inzicht</p> <p>Is in staat om zijn/haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen, dat dit een professionele benadering van zijn/haar werk of beroep laat zien, en beschikt verder over competenties voor het opstellen en verdiepen van argumentaties en voor het oplossen van problemen op het</p>

<p>bij interdisciplinaire combinatie en integratie van verschillende wetenschappelijke inzichten komen aan bod via voorbeelden van integratieve theorieën en wetenschapstheoretische reflectie</p>	<p>8. is in staat de inhoud van vakliteratuur toe te passen op concrete situaties binnen de eigen werksituatie van de afgestudeerde; kan vakliteratuur gebruiken voor het analyseren van problemen binnen het vakgebied en de context die gerelateerd is aan het vakgebied;</p>	<p>vakgebied.</p>
--	---	-------------------

<p>De (on)mogelijkheden, vragen en problemen bij interdisciplinaire combinatie en integratie van verschillende wetenschappelijke inzichten komen aan bod via voorbeelden van integratieve theorieën en wetenschapstheoretische reflectie</p>	<p>De afgestudeerde student:</p> <p>9. is in staat om af te wegen welke disciplines relevant zijn voor diverse maatschappelijke vraagstukken en kan beoordelen welke wetenschappelijke onderzoeksmethoden en probleemstellingen hiervoor het meest geschikt zijn; kan vervolgens inzichten uit verschillende disciplines integreren om tot een geïntegreerde analyse van deze maatschappelijke vraagstukken te komen;</p> <p>10. is in staat doeltreffend informatiebronnen aan te wenden en gegevens te selecteren, verwerken en interpreteren teneinde een oordeel over maatschappelijke vraagstukken te vormen;</p> <p>11. kan kritisch reflecteren op maatschappelijke vraagstukken;</p> <p>12. heeft de vaardigheid om historisch en vergelijkend te denken;</p> <p>13. demonstreert in de wetenschappelijke praktijk zich bewust te zijn van morele en ethische aspecten van sociaal-wetenschappelijke vraagstukken en kan deze beargumenteerd beoordelen.</p>	<p>Oordeelsvorming</p> <p>Is in staat om relevante gegevens te verzamelen en interpreteren (meestal op het vakgebied) met het doel een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten.</p>
<p>n.v.t.</p>	<p>De afgestudeerde student:</p> <p>14. is in staat om zowel mondeling als</p>	<p>Communicatie</p> <p>Is in staat om</p>

	<p>schriftelijk kennis en afwegingen van sociaal-wetenschappelijke vraagstukken op duidelijk beargumenteerde wijze over te brengen aan vakgenoten en aan een breder publiek;</p> <p>15. is vertrouwd met de techniek van het logisch argumenteren en discussiëren en is in staat om deel te nemen aan het wetenschappelijke en publieke debat;</p> <p>16. is in staat om in inter- of multidisciplinair verband een dialoog over een maatschappelijk vraagstuk aan te gaan.</p>	<p>informatie, ideeën en oplossingen over te brengen op een publiek bestaande uit specialisten of niet-specialisten.</p>
n.v.t.	<p>De afgestudeerde student:</p> <p>17. kan kritisch reflecteren op het eigen handelen, zowel in leersituaties als in de wetenschappelijke of beroepspraktijk;</p> <p>18. is in staat de ontwikkelingen binnen de sociale wetenschappen in hoofdlijnen zelfstandig te volgen, met name binnen de gekozen specialisatie;</p> <p>19. heeft het vermogen om zowel individueel als in groepsverband te werken;</p> <p>20. is in staat doeltreffend informatiebronnen met betrekking tot sociaalwetenschappelijke vraagstukken aan te wenden en gegevens te selecteren, verwerken en interpreteren; kan het gebruik van geraadpleegde bronnen op systematische en wetenschappelijk wijze verantwoorden (hanteren van index, opstellen van literatuurlijst, citeren).</p>	<p>Leervaardigheden</p> <p>Bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie die een hoog niveau van autonomie veronderstelt aan te gaan.</p>

Bijlage 4: Overzicht van het programma

Schematisch overzicht van het curriculum ASW:

	Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 5	Blok 6
Jaar 1	Gedrag en samenleving (12)	Intr. Kwal. Onderzoeksmet. (6)		Wetenschapsfilosofie (6)	Intr. Kwantit. Onderzoeksmethoden (12)	
		Verkenning van In- en Uitsluiting (12)		Mondialisering (12)		
Jaar 2	Verdieping kwant. Oz. Meth.1 (6)	Visies op Moderniteit (12)		Verd. Kwant. Oz.meth. 2 (6)	Visies op sociale ongelijkheid (12)	
	Voor Domein en Verdieping (MAP) is 24 punten beschikbaar					
Jaar 3			CWS* (6)	Bachelorscriptie (18)		
	Voor Domein en Verdieping (MAP) is 36 punten beschikbaar					

* Colloquium Wetenschap en Samenleving, wordt ook in Blok 6 aangeboden.

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Instream-, doorstroom- en uitstroomgegevens

Tabel C1.1 Cohortomvang en samenstelling bachelor (B1.1)

Cohort	Voltijdopleiding					Totaal
	VWO	HBO prop	HBO	Buitenland	Overig	
04/05	29	4	1	1	1	36
05/06	27	4	0	1	2	34
06/07	28	5	1	0	1	35
07/08	74	4	1	4	3	86
08/09	76	9	7	2	5	99
09/10	119	10	4	1	5	139

Toelichting: De cijfers over instroom, rendementen en studieduur zijn gebaseerd op de volgende definitie van een cohort: tot een cohort (academisch jaar) worden de instromende studenten gerekend bij wie de combinatie van inschrijving voor de bachelor Algemene Sociale Wetenschappen (ASW) aan de UvA voor de eerste maal voorkomt (eerstejaars – opleiding – instelling = EOI). Studenten met meerdere inschrijvingen worden niet tot het cohort gerekend en vallen dus ook buiten de berekeningen van het rendement of de studieduur. De instroom in de bachelor wordt onderscheiden naar de vooropleiding, op basis waarvan toegang is verleend.

NB: De opleiding is van naam veranderd: tot instroom 09/10 was de naam van de opleiding 'Gedrag en Samenleving'. ASW kent alleen een voltijdse instroom.

Commentaar: In de Inleiding van de Kritische Reflectie worden mogelijke verklaringen voor de groei aangedragen.

Tabel C1.2 Instream(cohort) naar geslacht en voorkomen (B8.1)

Cohort	Voltijdopleiding					
	Voorkomen 1			Totaal		
	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen
04/05	36	11	89	44	11	89
05/06	34	26	74	40	25	75
06/07	35	49	51	40	48	53
07/08	86	22	78	90	21	79
08/09	99	23	77	106	22	78
09/10	139	32	68	152	32	68

Toelichting: Het aandeel mannen en vrouwen (totaal en percentage) van een instroomcohort. Onder 'voorkomen 1' worden de studenten verstaan die bij één opleiding staan ingeschreven. Onder 'totaal' zijn tevens de studenten meegenomen die bij meer dan één opleiding (mogelijk ook bij een opleiding aan een andere instelling) staan ingeschreven. Dit cohort omvat dus alle instromende studenten in de praktijk.

Tabel C1.3 Uitval bachelorstudenten (VWO instroom) (B2.1)

Cohort	Voltijdopleiding				
	Omvang cohort	Na 1 jaar	Na 2 jaar	Na 3 jaar	Selectiviteit van 1e jaar
	N=	%	%	%	%
04/05	29	21	28	28	75
05/06	27	33	37	37	90
06/07	28	29	36	36	80
07/08	74	19	27	*28	*67
08/09	76	18	*30		
09/10	119	*16			

* Voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober.

² Bron waar niet anders gespecificeerd: VSNU, september 2011, op basis van 1 cijfer Hoger Onderwijs (1cHO). De volledige toelichting van de data is op verzoek en tijdens de visitatie beschikbaar. De nummering tussen haakjes bij de tabellen verwijst naar de nummering in die toelichting van de VSNU.

Toelichting: Het uitvalpercentage is het percentage studenten van een cohort dat na respectievelijk 1, 2 of 3 jaar geen bachelorexamen heeft behaald en niet meer is ingeschreven voor ASW. De selectiviteit van het eerste jaar is het aantal studenten dat uitvalt in het eerste jaar als percentage van de totale uitval na 3 jaar. Het cijfer zegt hiermee iets over het selecterende en oriënterende karakter van het eerste jaar: hoe hoger het cijfer, des te hoger de selectie die in het eerste jaar heeft plaatsgevonden. De uitval wordt alleen berekend over studenten met een vwo-vooropleiding die in één opleiding ingeschreven staan (het zogenoemde KUO-standaardcohort).

Commentaar: Middels het nieuwe curriculum, dat in 2011-2012 van start is gegaan, wordt gepoogd de selectieve functie van het eerste jaar te versterken. Zie hoofdstuk 2.3.

Tabel C1.4 Uitstroom bachelorstudenten (voltijd, vwo) naar bestemmingscategorie (B3.1)

Cohort	Binnen Instelling				Binnen WO		Naar HBO	Uit HO
	Omvang cohort	Omvang Uitsul	Naar MA	Naar BA	Naar MA	Naar BA		
	N=	%	%	%	%	%	%	%
04/05	29	8	0	50	0	13	38	0
05/06	27	10	0	40	0	10	20	30
06/07	28	10	0	20	0	10	30	40
07/08	74	21	0	24	0	19	33	24

Percentage wordt niet vermeld als het totaal kleiner is dan 4.

Toelichting: De totale uitstroom van bachelorstudenten van een cohort na 3 jaar, onderverdeeld naar bestemmingscategorie: binnen de instelling (bachelor of master), WO elders, HBO of buiten het HO. De uitval wordt alleen berekend over studenten met een vwo-vooropleiding die in één opleiding ingeschreven staan (het zogenaamde KUO-standaardcohort).

Tabel C1.5 Bachelorrendement van herinschrijvers opleiding (en hoop binnen instelling) (VWO instroom) (B5.1)

Cohort	Voltijdopleiding							
	Omvang herinschrijvingen	% van totale cohort	Bachelorrendement van herinschrijvers					hoop/instelling
			na 3 jaar	na 4 jaar	na 5 jaar	na 6 jaar	> 6 jaar	
N=	%	%	%	%	%	%	%	
03/04	25	69	24	72	80	84	84	84
04/05	23	79	26	65	70	70		
05/06	18	67	28	67	72			
06/07	20	71	40	60				
07/08	60	81	13					
08/09	62	82						
09/10	100	84						

Toelichting: Het bachelorrendement van herinschrijvers na 1 jaar is het cumulatief percentage studenten van een cohort (KUO standaardcohort, zie toelichting tabel 1.3), ingestroomd in de bacheloropleiding ASW UvA dat respectievelijk 3, 4, 5, 6 of meer jaar na de eerste inschrijving het bachelorexamen binnen ASW UvA heeft behaald. 'Hoop/instelling' staat voor het domein van gedrag- en maatschappijopleidingen aan de UvA. Het bachelorrendement van de deeltijdopleiding is niet opgenomen, omdat de cohortomvang te klein is voor de berekeningen (N=1).

Commentaar: Van het cohort 07/08 valt op dat het rendement na 3 jaar laag is ten opzichte van eerdere jaren, en een trendbreuk is na de gestage groei van de jaren daarvoor. Hoewel het nog te vroeg is om daar conclusies aan te verbinden, is het nieuwe curriculum (in het kader van de Operatie Studiesucces) mede ingevoerd om de rendementen te verhogen.

Tabel C1.6 Ingeschreven naar onderwijsvorm en geslacht (B9.1)

Jaar	Aantal ingeschrevenen		
	Totaal	Mannen	Vrouwen
04/05	75	11	64
05/06	100	21	79
06/07	112	33	79
07/08	164	37	127
08/09	228	51	177
09/10	319	88	231
10/11	467	135	332

Toelichting: Alle ingeschrevenen van de bacheloropleiding ASW aan de UvA naar inschrijvingsvorm en geslacht per 1 oktober (peildatum). Studenten met meerdere (hoofd)inschrijvingen, mogelijk aan andere instellingen, worden meegeteld.

Tabel C1.7 Ingeschreven naar onderwijsvorm en geslacht (1 opleiding)

Jaar	Aantal ingeschrevenen		
	Totaal	Mannen	Vrouwen
04/05	69	10	59
05/06	94	18	76
06/07	105	30	75
07/08	161	36	125
08/09	224	50	174
09/10	307	83	224
10/11	447	127	320

Bron: UvAData, peildatum 6 juli 2011.

Toelichting: Alle ingeschrevenen van de bacheloropleiding ASW naar geslacht per 1 oktober (peildatum). Studenten met meerdere (hoofd)inschrijvingen, mogelijk aan andere instellingen, worden niet meegeteld. Het hier gepresenteerde aantal ingeschrevenen is het kengetal in diverse universitaire verrekeringen en begrotingen en dient tevens als input voor de berekening van de staf-student ratio.

Gerealiseerde docent-studentratio

De gerealiseerde docent-student ratio van de bachelor ASW is **1:32**, uitgaande van 9.4 fte docenten (onderwijsuren 2011-2012) en 298 ingeschreven studenten³.

Tabel C1.9 Samenstelling wetenschappelijk personeel

	Aantal	waarvan vrouw	% vrouw	waarvan gepromoveerd	% gepromoveerd	fte	waarvan tijdelijk
Hoogleraar	2	0	0	2	100	0,5	0,0
UHD	2	0	0	2	100	0,3	0,0
UD	3	3	100	3	100	0,9	0,3
Docent	12	7	58	3	25	5,4	3,7
Overig	4	3	75	1	25	2,3	2,3
Totaal	23	13	57	11	48	9,4	6,4

Bron: Bezettingsoverzichten afdeling SoCA, GPIO, Politicologie, oktober/november 2011, onderwijsvraag 2011-2012.

Toelichting: De tabel toont het aantal geplande onderwijsuren per wetenschappelijk staffid ten behoeve van de bachelor ASW in het jaar 2011-2012. De tabel onderscheidt naar personen (geslacht en met promotie) en fte. Tijdelijk fte bevat ook tijdelijk personeel met uitzicht op een vaste aanstelling. Zie ook hoofdstuk 2.7 Personeel.

³ Bron: UvA Data & bezettingsoverzichten afdeling GPIO, Politicologie en Sociologie & Antropologie okt/nov 2011, onderwijsvraag 2011-2012. Aantal studenten op 1 oktober 2010 = 447. Studenten ASW doen verplicht 60 EC van 180 EC buiten de opleiding. Daarom is er in de berekening van de ratio uitgegaan van 2/3 van het studentenaantal: 298 studenten.

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

3. Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie en gepercipieerde studielast volgens de Nationale Studentenenquête (NSE)

Tabel C1.10 Samenstelling studieuren en gepercipieerde studielast (NSE)

	<i>Hoorcollege uur</i>	<i>Werkgroep uur</i>	<i>Zelfstudie uur</i>	<i>Studie-uren NSE uur</i>	<i>Respons NSE N</i>
1e jaar	8,0	4,0	30,0	25,2	95
2e jaar	4,0	6,0	32,0	27,2	123
3e jaar	4,0	4,0	34,0	27,2	123

Bron: Onderwijsvraag 2011-2012 en NSE (UvA vragen) 2011

Toelichting: De bachelor ASW volgt m.i.v. 2011 het 8-8-4 weken regime van de UvA: gedurende twee semesters zijn er in totaal 40 onderwijsweken per academisch jaar. Een gemiddelde student wordt (bij wet) geacht per 1 EC 28 uur te moeten besteden. Dat komt neer op 1680 uur per jaar. Een UvA studieweek telt daarmee 42 uur. Het overzicht hierboven telt dan ook hoorcolleges, werkgroepen en zelfstudie op tot 42 uur, ongeacht of de student de zelfstudie gedurende de onderwijsweken of daarbuiten realiseert. Het aantal gepercipieerde studie-uren komt uit de toegevoegde UvA-vragen van de Nationale Studentenenquête (NSE), gevraagd wordt naar het aantal uur per week dat besteed wordt aan studie. De NSE maakt onderscheid tussen 1e-jaars en hogerejaars, het aantal bij 2e en 3e jaars in de tabel is daarom gelijk (Respons totaal: N=).

Commentaar: Het aantal uren dat studenten zeggen aan de studie te besteden ligt lager dan het geplande aantal. De voornaamste reden is dat studenten ook langer dan nominaal studeren (zie tabel C1.5). Het nieuwe curriculum is zodanig ingericht dat studenten gestimuleerd worden meer en vaker te studeren. Zie hoofdstukken 2.3 en 3.1.

Bijlage 6: Bezoekprogramma

08:30	08:40	Welkomstwoord	
08:40	09:30	Management	<ul style="list-style-type: none"> - Dhr. prof. dr. Edward de Haan, Decaan Faculteit Maatschappij- en gedragswetenschappen. - Dhr. dr. Johan Post, Onderwijsdirecteur College Sociale Wetenschappen. - Dhr. drs. Hylke de Vries, Opleidingsdirecteur Algemene sociale wetenschappen. - Mevr. drs. Roos Krootjes, Opleidingscoördinator Algemene sociale wetenschappen.
09:30	10:30	Studenten	<ul style="list-style-type: none"> - Lucinda Bertels: derdejaars student. - Francine Boon: tweedejaars student. - Allard Haarman: derdejaars student, - Yves Leroi: derdejaars student. - Hanna Naus: eerstejaars student.
10:30	11:15	Docenten	<ul style="list-style-type: none"> - Dhr. prof. dr. Paul de Beer, docent van de cursussen Visies op Sociale Ongelijkheid, Bachelorscriptie en tevens coördinator van het domein Arbeid en Organisatie. - Mevr. drs. Marg van Eenbergen, docent van de cursussen Gedrag en Samenleving, Introductie Kwalitatieve onderzoeksmethoden, Introductie Kwantitatieve Onderzoeksmethoden, Verdieping Kwantitatieve Onderzoeksmethoden 1 en – 2, Bachelorscriptie en tevens kernlid van de examencommissie). - Dhr. dr. Rob Hagendijk, docent van de cursus Wetenschapsfilosofie. - Mevr. Anouk Kootstra Msc., docent van de cursussen Visies op Moderniteit, Visies op Sociale Ongelijkheid, Introductie Kwalitatieve onderzoeksmethoden, Introductie Kwantitatieve Onderzoeksmethoden en Verdieping Kwantitatieve Onderzoeksmethoden 1 en – 2. - Dhr. drs. Sander Mensink, docent van de cursussen Gedrag en Samenleving, Verkenning van In- en Uitsluiting, Mondialisering, Visies op Moderniteit, Visies op Sociale Ongelijkheid. Tevens tutor en lid van de examencommissie. - Mevr. drs. Rosanne van Wieringen, docent van de cursussen Gedrag en Samenleving, Verkenning van In- en Uitsluiting, Mondialisering, Visies op Moderniteit, Visies op Sociale Ongelijkheid. Tevens tutor, practicumcoördinator, studieadviseur en lid van de opleidingscommissie.
11:15	11:30	Pauze	
11:30	12:00	Opleidingscommissie	<ul style="list-style-type: none"> - Mevr. dr. Thea Dukes, voorzitter. - Mevr. Simone Hendriks, derdejaars student-lid. - Mevr. Cate van Kessel, tweedejaars student-lid - Mevr. Lianne Schmidt, eerstejaars student-lid. - Mevr. drs. Rosanne van Wieringen, docent lid.
12:00	12:45	Lunch	
12:45	13:30	Examencommissie en studieadviseur	<ul style="list-style-type: none"> - Mevr. drs. Marg van Eenbergen, kernlid. - Dhr. prof. dr. Jan Nijman, voorzitter. - Mevr. dr. Alexandra Paffen, studieadviseur.
13:30	14:00	Alumni	<ul style="list-style-type: none"> - Swaan van Iterson - Leon van Keulen - Anke van der Made - Elianne Schultz - Sietske Voorn - Fenna Wichers
14:00	14:30	Vorbereiden eindgesprek	

14.30	15.30	Management	<ul style="list-style-type: none"> - Dhr. prof. dr. Edward de Haan, Decaan Faculteit Maatschappij- en gedragswetenschappen. - Dhr. dr. Johan Post, Onderwijsdirecteur College Sociale Wetenschappen. - Dhr. drs. Hylke de Vries, Opleidingsdirecteur Algemene sociale wetenschappen. - Mevr. drs. Roos Krootjes, Opleidingscoördinator Algemene sociale wetenschappen.
15.30	17.30	Spreekuur + opstellen bevindingen	
17.30	17.45	Mondelinge rapportage voorlopige bevindingen	
17.45	18.15	Borrel	

Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerscripties bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

5946573	5729459	5776023	5823250	5872634
5767458	5744369	0479306	5750032	5872790
5729416	0420808	5600278	5798841	5685931

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

- *Managementverslagen en beleidsstukken Sociale Wetenschappen*
Onderwijsjaarverslag 2010/2011 en – plan 2011/2012 CSW
Kader toetsbeleid UvA & Implementatie bij Sociale Wetenschappen (2 documenten)
EvaSys: evaluaties Sociale Wetenschappen (procedurebeschrijving)
Jaarverslag 2010/2011 Examencommissie bachelor
Rapport Toetsing Controle Algemene Sociale Wetenschappen, 23 maart 2012.
Notulen vergaderingen Opleidingscommissie 2010/2011
Alumni enquête
SWOT-analyse (student- en docenttevredenheid)
- *Reglementen en regelingen*
Onderwijs- en Examenregelingen 2011/2012
- *Handleidingen*
Stagehandleiding bachelor & stageverslagen
Scriptiehandleiding en beoordelingsformulier”
Schrijfhandleiding
- *Cursusmateriaal (cursushandleidingen, toetsopgaven, beoordelingscriteria en gemaakte toetsen)*
- *Overig:*
Voorlichtingsbrochures bachelor Algemene sociale wetenschappen (2011-2012 en 2012-2013)
Verplichte literatuur die studenten zelf (via internet) verzamelen; te vinden via BlackBoard
Pegagraaf (magazine van studievereniging Pegasus)

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: VAN LANGENHUIJEN LUK

ADRES: UNJ-CRIS
PO Houtvliet 12,
8200 Brugge

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

J. van der Keer

NAAM:

ADRES:

*Badweg 25
3312 AB Dordrecht*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht*

DATUM: *26/04/2012*

HANDTEKENING:

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Dordrecht*

DATUM: *25-9-2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: A.W. VAN HAAFTEN

ADRES: KERKSTRAAT 20
6543 KK NIJMEGEN

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

2

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: PETER VERMEERSCH

ADRES: PHILIPPE DEWALSSTRAAT 3/1
1170 BRUSSEL

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

1

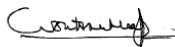
VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: NIJMEGEN DATUM: 20-04-2012

HANDTEKENING:

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: UTRECHT DATUM: 26/04/2012

HANDTEKENING:

2

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Lisa Ebers

ADRES: Obrechtsteaat 26
3572 EE
Utrecht

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Algemere Sociale Wetenschappen
van de UVA

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

UVA

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 26-04-2012

HANDTEKENING:

2

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Daan de Lange

PRIVÉ ADRES: Catharijnesingel 56#
3511 GE Utrecht

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

Algemere Sociale Wetenschappen

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

Universiteit van Amsterdam

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden kunnen beïnvloeden;

1

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 26-4-2012

HANDTEKENING:

2